

EVALUATIE ENCORE

Omzien en vooruitkijken

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

EVALUATIE ENCORE

Omzien en vooruitkijken

- eindrapport -

drs. Herbert ter Beek
drs. Lars Heuts
drs. Pauline Poel

Amsterdam, augustus 2008
Regioplan publicatienr. 1730

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan
Beleidsonderzoek in opdracht van het ministerie
van Economische Zaken, OPTA, NMa.

VOORWOORD

Het Economics Network for Competition and Regulation (ENCORE) werkt sinds 2002 aan de kennisuitwisseling tussen wetenschap en beleidsmakers op het terrein van marktwerking en regulering. ENCORE vervult daarmee een maatschappelijk belangrijke functie omdat in steeds meer sectoren marktwerking wordt geïntroduceerd en regulering vereist is. ENCORE wordt gefinancierd op basis van door het ministerie van Economische Zaken (Directie EMC en DG Energie en Telecom), de NMa en OPTA beschikbaar gestelde subsidies.

In opdracht van deze initiatiefnemers heeft RegioPlan Beleidsonderzoek in de periode van eind april tot medio juli 2008 een evaluatie uitgevoerd van ENCORE. Zoals overeengekomen met de opdrachtgevers hebben wij hiervoor niet alleen teruggekeken op hoe ENCORE invulling heeft gegeven aan de daar belegde functies, maar zijn ook verbeterpunten geformuleerd.

Wij vertrouwen erop dat de voorliggende rapportage een goede basis vormt voor nadere besluitvorming over ENCORE. Wij willen graag de begeleidingscommissie hartelijk danken voor de prettige samenwerking en tevens alle gesprekspartners en de deelnemers aan de uitgezette enquête hartelijk danken voor hun betrokkenheid en inbreng.

Het onderzoek is uitgevoerd door Lars Heuts, Pauline Poel en Herbert ter Beek. Het spreekt voor zich dat de analyses, bevindingen en aanbevelingen geheel voor rekening komen van het onderzoeksteam.

Amsterdam, 27 augustus 2008

RegioPlan Beleidsonderzoek
Namens deze

Herbert ter Beek

Clustermanager Economie
herbert.ter.beek@regioplan.nl

Pauline Poel

Onderzoeker Economie
pauline.poel@regioplan.nl

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding en onderzoeksverantwoording	1
1.1	Onderzoeksaanpak	1
1.2	Respons	2
2	ENCORE: oprichting en uitvoering	5
2.1	Oprichting en doelstellingen	5
2.2	Activiteiten, deelnemers en kosten	7
3	Behoeft e initiatiefnemers en beoordeling ENCORE.....	15
3.1	Positionering van ENCORE en aanwezige alternatieven ..	15
3.2	Behoeften van initiatiefnemers in relatie tot aanbod ENCORE.....	16
3.3	Sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen	17
3.4	Doorgaan of niet?.....	19
4	Beelden van ENCORE over doelen en resultaten.....	21
5	Resultaten van de enquête	27
5.1	Bekendheid en behoefte	27
5.2	Deelname en beoordeling.....	31
5.3	Samenvatting	41
6	Conclusie: beantwoording onderzoeksvragen	43
6.1	Doeltreffendheid.....	44
6.2	Doelmatigheid	45
6.3	Acties naar aanleiding van eerdere evaluatie	46
6.4	Doorgaan met ENCORE of niet: toekomstbeelden	48
Bijlagen		51
Bijlage 1	Onderzoeksvragen.....	53
Bijlage 2	Lijst met geïnterviewden	55
Bijlage 3	Een overzicht van activiteiten 2005-2007	57
Bijlage 4	Overzicht begrotingen 2005, 2006 en 2007.....	61
Bijlage 5	Belang van ENCORE-functies	63
Bijlage 6	Alternatieven voor ENCORE.....	65
Bijlage 7	Beoordeling van ENCORE-functies	67
Bijlage 8	Redenen om niet vaker deel te nemen.....	69
Bijlage 9	Frequente vs. niet-frequente deelnemers.....	71
Bijlage 10	Initiatiefnemers vs. niet-initiatiefnemers.....	75

1 INLEIDING EN ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Aanleiding ENCORE (Economics Network for Competition and Regulation) is in 2002 opgericht met onder meer als doel de overdracht van kennis over de industriële organisatie, en dan met name marktwerking en regulering, tussen wetenschappers en beleidsmakers te faciliteren en te bevorderen. De initiatiefnemers van ENCORE zijn allen actief betrokken bij marktwerkingbeleid dan wel mededingingtoezicht en adequate kennis van industriële organisatie is voor hen van belang om goed te kunnen functioneren. ENCORE wordt gezamenlijk gefinancierd door de vier initiatiefnemers: EZ/directie EMC, EZ/DG ET, OPTA en NMa. Bij de subsidieverlening voor 2007 alsook 2008 is afgesproken dat in 2008 met het oog op de te nemen beslissingen de subsidieverlening aan ENCORE wordt geëvalueerd.

Doelen evaluatie De evaluatie 2005-2008 dient net als de eerdere evaluatie in 2005 zowel terug te kijken als vooruit te kijken. Terugkijkend dient de evaluatie inzicht te bieden in de resultaten en effecten van (de subsidieverlening aan) ENCORE op de nagestreefde doelstellingen en de manier waarop de aanbevelingen van de eerdere evaluatie in 2005 zijn opgepakt. Vooruitkijkend dient de evaluatie inzicht te geven in hoeverre de huidige behoeftes van de individuele initiatiefnemers in lijn zijn met de nu nagestreefde doelstellingen en de invulling daarvan door ENCORE. Daarnaast dient de evaluatie uitspraak te doen over of en hoe de initiatiefnemers verder kunnen gaan met de subsidieverlening.

Vragen De evaluatie dient antwoord te verschaffen op de volgende onderzoeksvragen:

- 1) Is ENCORE doelmatig met de subsidie omgegaan?
- 2) Is de subsidie aan ENCORE beleidsmatig doeltreffend geweest?
- 3) Wat heeft ENCORE gedaan met de verbeterpunten en aanbevelingen zoals naar voren gekomen bij de evaluatie in 2005?
- 4) Is ENCORE voor de individuele initiatiefnemers nog steeds een bruikbaar instrument om de doelstellingen te realiseren?

Deze onderzoeksvragen zijn nader uitgewerkt in tabel B1.1 in bijlage 1. De focus van de evaluatie ligt op onderstaande vragen, zodat op basis van deze evaluatie de initiatiefnemers uitspraak kunnen doen over *of* en *hoe* ze verder gaan met de subsidieverlening.

- 1) Wel of niet doorgaan met (de subsidieverlening aan) ENCORE?
- 2) Indien gekozen wordt om door te gaan, hoe dan?

1.1 Onderzoeksaanpak

Om uitspraken te kunnen doen over het wel of niet continueren van de subsidieverlening, dient de evaluatie inzicht te bieden in de behoefte van de

doelgroepen aan een onderzoeksnetwerk als ENCORE. Daarnaast is het van belang dat deze analyse inzicht biedt in de aanwezige alternatieven voor ENCORE; oftewel, *what if not?*

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden hebben we de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd:

Tabel 1.1 Onderzoeksactiviteiten en doelen

Onderzoeksactiviteiten	Met als voornaamste doelen om meer zicht te krijgen op:
<u>Deskresearch</u> : studie van kwalitatieve bronnen als jaarverslagen en kwantitatieve bronnen als cijfers over het aantal deelnemers, kosten activiteiten, etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Doelmatigheid van ENCORE • Doeltreffendheid van ENCORE • Hoe met de aanbevelingen uit de eerdere evaluatie is omgegaan
<u>Webenquête</u> onder zowel frequente als niet-frequente gebruikers van ENCORE	<ul style="list-style-type: none"> • De tevredenheid over ENCORE • De doeltreffendheid van de activiteiten • De behoeften onder de doelgroep (academici, beleidsmakers en toezichhouders) • Alternatieven voor ENCORE • Toekomstperspectief voor ENCORE
<u>Interviews</u> met de initiatiefnemers, de uitvoerders van ENCORE	<ul style="list-style-type: none"> • De doelmatigheid van ENCORE • De doeltreffendheid van ENCORE • Hoe met de aanbevelingen uit de eerdere evaluatie is omgegaan • Toekomstperspectief voor ENCORE
<u>Interviews</u> met <i>associates</i> en <i>fellows</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De tevredenheid over ENCORE • Behoeften aan ENCORE • Alternatieven voor ENCORE • Toekomstperspectief voor ENCORE
<u>Interviews</u> met alternatieve organisaties	<ul style="list-style-type: none"> • De tevredenheid over ENCORE • Behoeften aan ENCORE • Alternatieven voor ENCORE • Toekomstperspectief voor ENCORE

1.2 Respons

Interviews In totaal hebben we 28 gesprekken gevoerd. De meeste gesprekken (17) hebben we gevoerd bij de initiatiefnemers (OPTA, NMa, EZ DG EP, EZ DG ET). Daar hebben we met de directe betrokkenen gesproken (leden van de begeleidingscommissie, dan wel stuurgroep) en met beleidsmedewerkers met enige affiniteit met ENCORE. Daarnaast hebben we een uitgebreid interview gehad met de directeuren van ENCORE, de heer Driehuis en de heer Schinkel, en de netwerkcoördinator van ENCORE, mevrouw Peters. Verder hebben we interviews gehouden met fellows, associates en mensen werkzaam bij alternatieve organisaties. Voor een lijst met gesprekspartners verwijzen we u naar de bijlage.

Webenquête Via ENCORE hebben we de e-mailadressen van circa zevenhonderd deelnemers gekregen. Aan dit bestand hebben we circa honderd e-mailadressen toegevoegd van mensen werkzaam op het terrein van marktwerking en regulering die nog niet opgenomen waren in het bestand van ENCORE en van wie wij vermoeden dat zij niet of in mindere mate aangehaakt zijn bij ENCORE. Van deze achthonderd benaderde respondenten hebben uiteindelijk 147 mensen de enquête geopend. Vooraf hadden wij een hogere respons in gedachten. Deze lagere respons is volgens ons te wijten aan:

- Enigszins verouderd e-mailbestand van ENCORE: het betreft hier een groep die relatief vaak wisselt van baan, waardoor hun e-mailadres is veranderd.
- Drukke en mogelijk geringe betrokkenheid: veel van de benaderde respondenten hebben simpelweg geen tijd voor het invullen van een enquête. Daarnaast had een behoorlijk aandeel van de benaderde deelnemers slechts één keer meegedaan aan een activiteit en voelden ze zich hierdoor wellicht te weinig betrokken bij ENCORE om de enquête in te vullen.

Van de 147 deelnemers aan de enquête hebben 108 mensen de enquête volledig afgerond. Daarnaast heeft een deel (22 mensen) de enquête grotendeels ingevuld. Deze 22 gedeeltelijk ingevulde enquêtes hebben we meegenomen in de analyse. Tabel 1.2 presenteert de respons naar type functie.

Tabel 1.2 Functies van de respondenten (n=130)

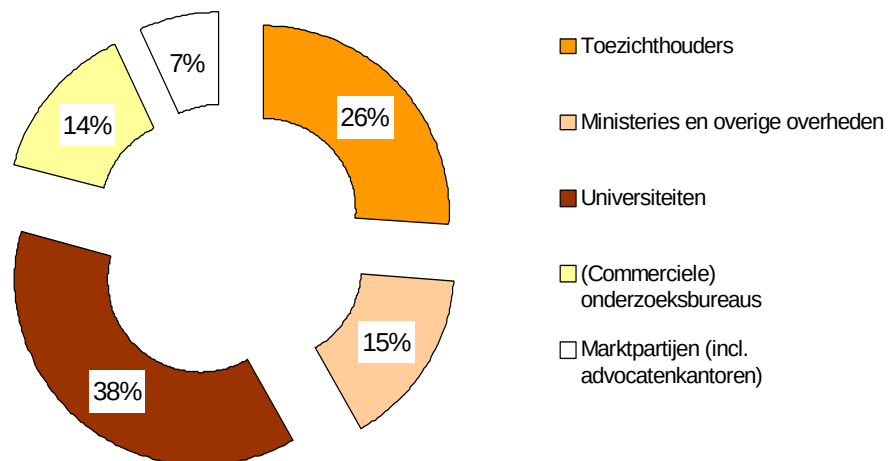
	Aantal	%
Beleidsmedewerker	18	14%
Toezichthouder	11	9%
Zaakbehandelaar	14	11%
Adviseur/consultant	12	9%
Advocaat	6	5%
Universitair docent	8	6%
Hoogleraar	26	20%
Onderzoeker	22	17%
Student	4	3%
Anders	9	7%
Totaal	130	100%

Bijna een derde van de respondenten is werkzaam bij één van de vier initiatiefnemers: NMa, OPTA, ministerie van EZ, DG EP en DG ET. Een ander groot aandeel is werkzaam aan een universiteit. Tabel 1.3 geeft dit weer.

Tabel 1.3 Respons naar type organisatie

Organisatie	Aantal	%
NMa	20	15%
OPTA	8	6%
Andere toezichthouders	5	4%
Ministerie van EZ, DG EP	8	6%
Ministerie van EZ, DG ET	4	3%
Ander departementen/ministeries	6	5%
Universiteit van Amsterdam (UvA)	10	8%
Katholieke Universiteit Brabant	13	10%
Rijksuniversiteit Groningen	3	2%
Erasmus Universiteit Rotterdam	4	3%
Universiteit Utrecht	1	1%
TU Delft	2	2%
Universiteit van Maastricht	6	5%
Andere universiteit	9	7%
CPB	6	5%
(Commercieel) onderzoeksbureau	11	9%
Marktpartij (commercieel bedrijf)	5	4%
Anders	9	7%
Totaal	130	100%

Voor de analyse hebben we de respondenten in vijf verschillende groepen ingedeeld, te weten: toezichthouders, ministeries en overige overheden, (commerciële) onderzoeksbureaus, universiteiten en marktpartijen (inclusief advocatenkantoren). De respons over deze groepen is als volgt:

Figuur 1.1 Respons naar type organisatie (n=130)

2 ENCORE: OPRICHTING EN UITVOERING

2.1 Oprichting en doelstellingen

Historie NMa, OPTA, het DG Telecommunicatie en Post en de directie Marktwerving van het ministerie van Economische Zaken ondervonden eind jaren negentig en begin 2000 problemen bij het werven van economische beleidsmakers met kennis van marktwerving en regulering. Daarnaast ondervonden zij dat er sprake was van slechts geringe kennis en onderzoekscapaciteit op het gebied van marktwerving en regulering en dat er sprake was van onvoldoende kennisuitwisseling tussen wetenschappers en beleidsmakers. Op basis van deze knelpunten hebben de initiatiefnemers besloten om een onderzoeksnetwerk op te richten om met name het aanbod van goed opgeleide mensen op het gebied van marktwerving en regulering te versterken en gerichte samenwerking en onderzoek naar reguleringsvraagstukken te bevorderen. De UvA, Erasmus Universiteit en de Katholieke Universiteit Brabant hebben vervolgens voorstellen ingediend voor de opzet van het netwerk. Op basis van deze voorstellen hebben de initiatiefnemers voor de UvA gekozen. In december 2002 is ENCORE van start gegaan; de organisatie is gehuisvest in de Faculteit Economie en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam.

Bij de start van ENCORE zijn door de initiatiefnemers vier doelstellingen van het onderzoeksnetwerk benoemd:

- 1) Het stimuleren van strategisch en wetenschappelijk hoogwaardig onderzoek op het gebied van marktwerving en regulering.
- 2) Het stimuleren van doctoraal en postdoctoraal onderwijs op het gebied van marktwerving en regulering.
- 3) Het stimuleren van uitwisseling van kennis tussen academici, beleidsmakers en toezichthouders op het vakgebied Industriële Organisatie.
- 4) Het functioneren als intermediair voor het uitbesteden van (strategisch of toegepast) onderzoek door beleidsmakers en toezichthouders op het vakgebied Industriële Organisatie.

Evaluatie 2005 In 2005 is ENCORE geëvalueerd door Research van Beleid (RvB). De belangrijkste conclusies waren:

- Op het gebied van onderzoek op het terrein van IO heeft ENCORE als aanjager gefungeerd en verbeteringen in gang gezet.
- Op het gebied van onderwijs heeft ENCORE een stimulerende rol gespeeld, maar zijn wel verbeteringen mogelijk.
- Met betrekking tot kennisuitwisseling wordt aangegeven dat wetenschappers en beleidsmakers door ENCORE met elkaar in contact komen, maar dat de gebruikswaarde van deze contacten kan worden verhoogd.
- De intermediairfunctie wordt omschreven als de doelstelling die het minst tot resultaten heeft geleid.

Als belangrijkste knelpunten worden de volgende genoemd:

- Verschil in opvatting over de rol van ENCORE: de uitvoerders van ENCORE beschouwen ENCORE met name als instrument om wetenschappelijke kennis te ontsluiten door het beleidsveld kennis te laten nemen van wetenschappelijke inzichten, terwijl de initiatiefnemers vooral ontsluiting van kennis verwachten die direct betrekking heeft op de beleidsproblemen waarmee zij in de praktijk te maken hebben.
- ENCORE slaagt er nog onvoldoende in om vraag en aanbod met elkaar te verbinden.
- Botsende opvattingen over de sturing. Bij de initiatiefnemers bestond sterke behoefte aan inhoudelijke sturing, terwijl ENCORE deze bemoeienis niet vond stroken met de uitgangspunten van de subsidie.
- Uiteenlopend perspectief ten aanzien van belang van de doelstellingen.

Op basis van de evaluatie-uitkomsten schetst RvB het volgende toekomstperspectief voor ENCORE:

- Oplossen knelpunten in huidige subsidierelatie. Met name duidelijkheid over de rol van ENCORE is hierbij van belang.
- Vormgeving subsidierelatie. Er moeten in de subsidie prikkels worden ingebouwd die ervoor zorgen dat ENCORE voldoende rekening houdt met behoeften bij initiatiefnemers.
- Inhoudelijke verbetering activiteiten.

Acties na
evaluatie

Na de evaluatie in 2005 zijn de doelstellingen gewijzigd en verder aangescherpt. Een belangrijke wijziging van de doelstellingen betreft het onderscheid dat nu wordt gemaakt tussen hoofddoelstelling en nevendoelestellingen. Dit moest leiden tot meer duidelijkheid over het belang van de verschillende doelstellingen en meer focus aanbrengen. Inhoudelijk zijn de doelstellingen nauwelijks veranderd, wel is nu meer focus op het stimuleren van de uitwisseling en de creatie van kennis aangebracht. Hiervoor dienen fellows meer te worden geprikkeld om proactiever op te treden en moet ENCORE meer maatwerk leveren en klantgericht werken door in te spelen op bij beleidsmakers levende vragen en wensen. In termen van activiteiten houdt dit onder meer in dat seminars vervangen zijn door Brown Bag-bijeenkomsten met een informeler en interactiever karakter. Tabel 2.1 presenteert de nu geldende doelstellingen van ENCORE. Daarnaast heeft ENCORE een meer praktische en beleidsgerichte invulling gekregen.

Verder is eind 2005 besloten dat het stimuleren van strategisch en wetenschappelijk hoogwaardig onderzoek als doelstelling wegvalt, aangezien deze doelstelling als in voldoende mate vervuld wordt beschouwd.

Tabel 2.1 De doelstellingen van ENCORE

Doelen	
Hoofddoelstelling	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van de uitwisseling en creatie van kennis over economische aspecten van marktwerking, mededingingsbeleid en regulering tussen academici, beleidsmakers en toezichthouders.
Nevendoelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van doctoraal en postdoctoraal onderwijs op het gebied van industriële organisatie, in het bijzonder marktwerking en regulering. • Functioneren als intermediair voor het uitbesteden van strategisch en/of toegepast onderzoek door beleidsmakers en toezichthouders op het gebied van industriële organisatie, in het bijzonder marktwerking en regulering.

2.2 Activiteiten, deelnemers en kosten

Activiteiten	Om de bovenstaande doelstellingen te behalen, worden verschillende activiteiten georganiseerd die door ENCORE worden ingedeeld in vier typen activiteiten, te weten: signaleringsactiviteiten, netwerkactiviteiten, scholingsactiviteiten en communicatieactiviteiten. Hieronder volgt een beschrijving van de activiteiten die onder deze functies vallen. ¹
Signalering	<p>Een belangrijke functie van ENCORE is het opsporen van nieuwe ontwikkelingen op het terrein van mededinging en regulering en die vervolgens kenbaar maken binnen het eigen netwerk. Voor deze signaleringsfunctie worden brainstormsessies georganiseerd. Dit zijn besloten en informele bijeenkomsten met als doel vrij te discussiëren over bepaalde onderwerpen. In 2007 is er bijvoorbeeld de brainstormsessie 'Europees Toezicht op Staatssteun en Nationaal Belang' georganiseerd, waarbinnen de spanningen tussen het Europees toezicht op staatssteun en nationale belangen – zoals universele dienstverlening en overheidsinvesteringen in kennis of regio-ontwikkeling – aan bod kwamen.</p> <p>Naast brainstormsessies worden er ook workshops georganiseerd, die gericht zijn op een open uitwisseling van kennis tussen wetenschap en beleid. Ook de workshops hebben een informeel karakter, zodat de kennisuitwisseling zo goed mogelijk tot stand komt. In 2006 heeft ENCORE zelf het initiatief genomen om een wetenschapper te vragen een paper te schrijven als basis voor een workshop; deze workshop over het onderwerp 'Vertical separation, liberalization and regulation in network industries' heeft in 2007 plaatsgevonden.</p>
Netwerk	Een andere belangrijke taak van ENCORE is de netwerkfunctie. Het functioneren als een soort mediator tussen de diverse belanghebbenden van het netwerk: wetenschappers en beleidsmakers, maar ook (net afgestudeerde)

¹ Gebaseerd op (half)jaarverslagen en subsidieaanvragen.

studenten IO. De focus ligt echter vooral op de brugfunctie tussen wetenschappers en beleidsmakers.

ENCORE beschikt over een eigen internationaal netwerk van fellows die deskundig zijn op het gebied van marktwerking en regulering. In de periode 2005-2008 is het aantal fellows opgelopen van ruim vijftig personen in 2005 tot 77 personen in 2008. Momenteel is circa een derde van de fellows verbonden aan een Nederlandse universiteit of onderzoeksinstituut; de overige fellows komen uit diverse Europese landen, de VS en Canada. Fellows kunnen via ENCORE worden ingeschakeld door beleidsmakers als adviseur over bepaalde economische onderwerpen. Een geïnterviewde fellow verwoordt de aard van de adviezen als volgt: "De adviezen hebben vaak een brainstormkarakter en geven beleidsmakers een eerste indruk over een vraagstuk." Ook komt het voor dat een fellow een rapport schrijft op basis waarvan een workshop wordt gegeven. In 2007 zijn bijna vijftig fellows benaderd om een actieve bijdrage te leveren aan een activiteit van ENCORE of zijn geraadpleegd over de inhoud van een activiteit. Fellows worden benoemd voor een periode van twee jaar, die eventueel verlengd kan worden met eenzelfde periode. In 2006 is besloten ook een netwerk van beleidsmakers – de ENCORE Associates – op te richten. Deze beleidsmakers hebben een goede kijk op de behoeften aan interactie met de economische wetenschap die bij hun collega's bestaan. Dit netwerk bestaat inmiddels uit 29 personen.²

De netwerkfunctie van ENCORE krijgt naast genoemde netwerken ook vorm door middel van bijeenkomsten en conferenties.

Scholing

Een derde functie van ENCORE is de scholingsfunctie. Er worden activiteiten ondernomen om kennis aan het netwerk aan te bieden. Een manier waarop dit gebeurt, is via zogeheten Brown Bags. Daarbij staat één (internationale) bezoeker centraal aan wie vragen kunnen worden gesteld over een recent onderzoek en/of over beleidsknelpunten. In 2007 zijn er drie Brown Bags georganiseerd.

Een andere activiteit binnen de scholingsfunctie zijn de ENCORE Masterclasses. Dit zijn beleidsgerichte volle cursusdagen aan de Universiteit van Amsterdam, waar wetenschappers en specialistische beleidsmakers een bepaald praktisch gericht onderwerp expliceren. Ook organiseert ENCORE intensieve cursussen van een week waarbij de cursisten op locatie verblijven. In deze ENCORE Schools kan een intensieve dialoog tussen wetenschappers en beleidsmakers ontstaan. Aan deze activiteiten zijn voor deelnemers kosten verbonden en deze activiteiten worden dus niet met subsidiegelden bekostigd.

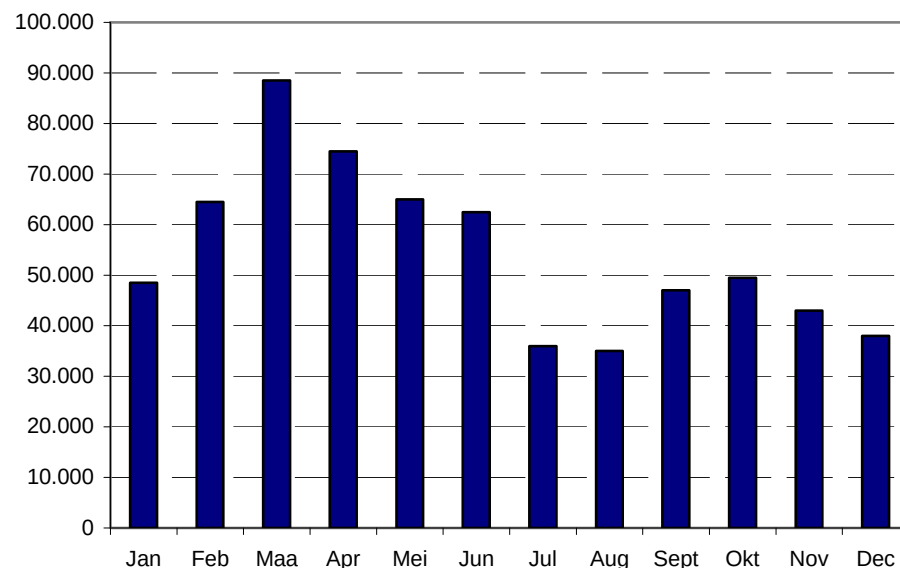
² Het associates-netwerk bestaat uit prominente beleidsmakers en toezichthouders voor wie het fellows-netwerk erg nuttig is. Deze associates participeren vanuit hun publieke positie in het vormgeven van ENCORE-activiteiten. Hierdoor moeten associates en fellows een selecte groep op het gebied van regulering en mededingingseconomie gaan vormen. ENCORE wil op deze manier een-op-een-contacten stimuleren.

Communicatie Tot slot heeft ENCORE een communicatiefunctie. Zo zijn er jaarcongressen die zorgen voor een discussie tussen academici, beleidsmakers en marktpartijen over economische onderwerpen die direct zijn verbonden aan marktwerking. Zo handelde het centrale onderwerp van het jaarcongres van 2007 over de relatie tussen mededinging en creativiteit. Tijdens de jaarcongressen worden ook de ENCORE Thesis Prizes uitgereikt.

Een ander communicatie-instrument van ENCORE is een digitale nieuwsbrief – ENCORE Once More – die normaliter vier keer per jaar wordt verstuurd naar geïnteresseerden uit het ENCORE-netwerk. In deze nieuwsbrief wordt onder meer beschreven welke activiteiten in de afgelopen periode zijn georganiseerd en wat er de komende periode op het programma staat.

Naast jaarcongressen en de digitale nieuwsbrief heeft ENCORE ook een eigen website. Deze is eind 2006 grondig herzien en geactualiseerd. Doordat in de zomer van 2007 de webserver – waaraan ENCORE de aantallen bezoekers ontleent – ingrijpend gewijzigd is, is het moeilijk om de ontwikkeling van de bezoekersaantallen over 2007, laat staan over de afgelopen jaren, in kaart te brengen. De onderstaande figuur laat het totale aantal bezoekers over 2007 zien. Het eerste halfjaar lijkt de website veel meer bezocht te zijn, maar een oorzaak hiervoor kan dus de gewijzigde meetmethode zijn.

Figuur 2.1 Aantal bezoekers website in 2007

Onderstaande tabel geeft aan hoe de activiteiten zich verhouden tot de doelstellingen. Hierbij hebben we de hoofddoelstelling en neven-doelstellingen voor het gemak in vier hoofdfuncties onderverdeeld, te weten: stimuleren van wetenschappelijk onderzoek, stimuleren van wetenschappelijk onderwijs, kennisuitwisseling en intermediairfunctie.

Tabel 2.2 Bijdrage activiteiten aan doelen

Activiteiten	Draagt bij aan stimuleren van wetenschappelijk onderzoek	Draagt bij aan stimuleren van wetenschappelijk onderwijs	Draagt bij aan kennis-uitwisseling	Draagt bij aan intermediair-functie
Brainstorm-sessies				
Workshops				
Netwerk van fellows				
Jaarlijkse conferentie				
Brown Bags				
Masterclasses en ENCORE-schools				
Website				

Deelname

Tabel 2.3 presenteert het aantal deelnemers aan de verschillende activiteiten waarvan het deelnemersaantal bekend is. De jaarconferenties hebben zoals te verwachten valt het grootste aantal deelnemers. Voor de workshops varieert het aantal deelnemers van 19 tot 86. De brainstormen en Brown Bags hebben gemiddeld vijftien deelnemers. Het betreft hier het aantal deelnemers dat zich heeft opgegeven voor de activiteiten. In bijlage 3 wordt een schematisch overzicht gegeven van de activiteiten van ENCORE in de periode 2005-2007.

Tabel 2.3 Deelname/inschrijvingen ENCORE-activiteiten, periode 2005-2008³

Activiteit	Aantal deelnemers
Jaarconferenties	
Jaarconferentie 2005	110
Jaarconferentie 2006	153
Jaarconferentie 2007	83
Jaarconferentie 2008	89
Workshops	
2005: Evaluation of Competitive and Regulatory Policies	86
2005: Experiments for Antitrust Policies	19
2005: Consumenten en Mededinging	56
2007: Nederlandse Woningmarkt	38
2007: Assessment of Non-Horizontal Concentrations	50
2007: Plea Bargaining in the EC Competition Law system	49
2007: Barriers to Private Damage Actions in Europe	55
2007: Vertical Separation in Network Industries	50
2008: Pricing tests for Commodity Bundles	46
2008: Calling Party's Network Pays vs. Bill and Keep	40
Brainstorms	
2006: Brainstorm min. EZ i.s.m. Nma	20
2007: Europees Toezicht op Staatssteun en Nationaal Belang	15
2007: Modelling ex-ante Effects of one-way Access Telecom Regulation	10
2007: Competition Assessment Toolkit	21
Overige ENCORE-activiteiten	
2005: ENCORE Summer School Graduate	17
2005: ENCORE Intermediate School	18
2006: ENCORE Intermediate School	15
2006: Cursus Regulering en Mededinging	19
2006: ENCORE Summer School Graduate	27
2006: Fellows & Associates day	37
2007: Research & Education Day	15
2007: Fellows & Associates day	20
2007: Presentatie Handbook	20
2007: ENCORE Principles Summerschool	12
2007: Masterclass o.l.v. Mike Walker	18
Bron: deelnemerslijsten	

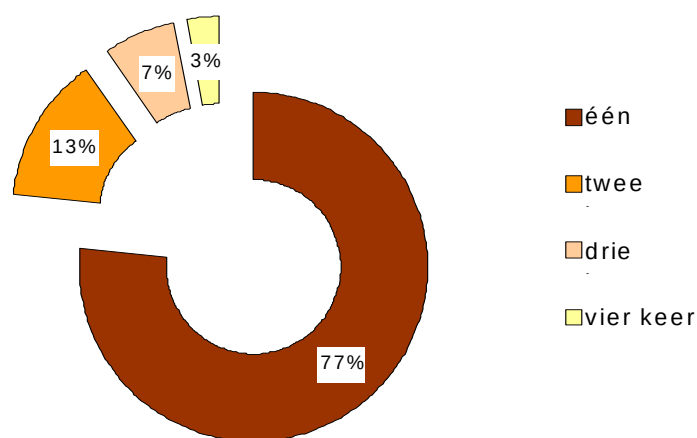
Bij de activiteiten is het onduidelijk of het gaat om het aantal aanmeldingen of het aantal daadwerkelijke deelnemers. ENCORE heeft in het verleden onvoldoende bijgehouden hoeveel mensen er uiteindelijk bij bijeenkomsten aanwezig waren. Het no-show percentage ligt volgens ENCORE op gemiddeld tien procent. Bij sommige activiteiten, waarbij we wel beschikken over het aantal aanmeldingen en daadwerkelijke deelnemers, ligt het no-show percentage hoger. Zo lag dit percentage bij de workshop Pricing tests for Commodity Bundles op bijna dertig procent en bij het laatste jaarcongres op ruim twintig procent. Ook vanuit de initiatiefnemers bestaat de indruk dat het

³ Dit zijn alleen de activiteiten waarvan de deelnemerslijsten beschikbaar waren. Voor het volledige overzicht van de activiteiten verwijzen wij naar bijlage III.

no-show percentage flink hoger is dan tien procent. In 2008 is men pas begonnen om deze gegevens beter te administreren. ENCORE kondigt de openbare activiteiten aan via een verzending van e-mails naar het gehele adressenbestand, via een aankondiging op de website en direct via leden van de begeleidingscommissie. Het is niet duidelijk hoeveel potentiële deelnemers op deze manier voor elke activiteit zijn benaderd. Hierdoor en doordat het no-show percentage niet duidelijk is, valt er weinig te zeggen over het nettobereik onder de doelgroep.

Daarnaast is het op basis van de data van ENCORE lastig om uitspraken te doen over de frequentie waarmee deelnemers ENCORE-activiteiten bezoeken. Dit komt onder meer, doordat het vaak onduidelijk is of het gaat om aanmeldingen dan wel daadwerkelijke deelnemers. Voor de jaarcongressen hebben we op basis van de deelnemerslijsten een schatting gemaakt van het aantal keer dat deelnemers in de periode 2005-2008 een jaarcongres hebben bezocht. Het blijkt dat het grootste aandeel slechts één keer een congres heeft bezocht. De uiteenlopende onderwerpen van de jaarcongressen trekken wellicht verschillende groepen bezoekers aan en vormen daarmee een verklaring voor het grote aandeel deelnemers dat slechts één keer het jaarcongres heeft bezocht.

Figuur 2.2 Frequentie bezoek jaarcongres

Bron: deelnemersbestanden ENCORE

Subsidie

Het subsidiebedrag is over de afgelopen drie jaren afgenomen met 25 procent van € 454.000,- in 2005 tot € 336.000,- in 2007.⁴ Een belangrijke reden hiervoor zijn bezuinigingen bij de initiatiefnemers. Een andere reden is dat ENCORE er in 2003 en 2004 niet in slaagde om het gehele budget te besteden. De laatste jaren slaagt ENCORE hier een stuk beter in. In 2003 werd nog bijna een vijfde van het budget niet gerealiseerd, in 2007 is het gehele budget gerealiseerd.

⁴ Bronnen: RvB, Evaluatie subsidierelatie Encore, 2005; jaarverslagen ENCORE.

Tabel 2.4 Budget en realisatie (in €)

	2003	2004	2005	2006	2007
Begroting	454.000	454.000	454.000	350.000	336.000
Realisatie	368.000	393.000	427.000	320.000	336.000
Aandeel dat is gerealiseerd	81%	87%	94%	91%	100%

Het aandeel van de subsidie dat aan overhead wordt besteed, is flink afgenomen. Een mogelijke verklaring hiervoor is de sterkere samenwerking tussen ACLE en ENCORE, waardoor onder meer het secretariaat kan worden gedeeld. Het lagere aandeel van het budget dat aan overhead wordt besteed, kan duiden op een doelmatigere besteding van de subsidie.

Tabel 2.5 Aandeel overhead (in €)⁵

	2003	2004	2005	2006	2007
Realisatie	368.000	393.000	427.000	320.000	336.000
Overhead	250.000	212.000	239.000	124.000	136.000
Aandeel overhead	68%	54%	56%	39%	40%

Wanneer we kijken naar de besteding van de subsidie aan de projecten, blijkt dat ENCORE er beter in slaagt om het gereserveerde budget voor de projecten daadwerkelijk te besteden.

Tabel 2.6 Budget en realisatie voor projecten (in €)

	2003	2004	2005	2006	2007
Begroting	227.000	219.000	215.000	220.000	221.000
Realisatie	118.000	181.000	188.000	183.000	200.000
Aandeel dat is gerealiseerd	52%	83%	87%	83%	90%

Wel moet worden opgemerkt dat in de jaren 2006 en 2007 de ontvangen basissubsidie – bestemd voor onder meer de bekostiging van het algemeen en wetenschappelijk management, het secretariaat en de website – ruim is overschreden. De projectsubsidie is in die jaren overigens juist niet geheel gebruikt.⁶ Daarbij speelt mee dat een enkele activiteit in deze jaren is doorgeschoven naar het nieuwe jaar.

Kosten per deelnemer

Op basis van de kostenoverzichten in de subsidieaanvragen en de deelnemerslijsten kunnen we een schatting maken van de kosten per deelnemer.

⁵ Overhead is hier gedefinieerd als het totaal van de volgende kostenposten: huisvesting, automatisering, salarissen, website/public relations/marketing, onvoorziene kosten.

Tabel 2.7 Kosten per deelnemer 2007

	Workshops	Jaarcongres
Totale kosten	€ 93.500	€ 41.500
Aantal aangemelde deelnemers ⁷	240	83
No-show percentage	20%	20%
Aantal daadwerkelijke deelnemers	192	66
Kosten per deelnemer (= totale kosten / aantal daadwerkelijke deelnemers)	€ 486	€ 629

Uiteraard is het moeilijk een oordeel te vellen over deze kosten. De kosten zijn immers afhankelijk van tal van factoren als sprekers, locatie en aantal deelnemers. Desondanks lijken de kosten redelijk in lijn te zijn met de marktprijzen voor workshops en congressen en sporen ze ook met de kosten van door ons zelf georganiseerde congressen. Recente voorbeelden van workshops georganiseerd door marktpartijen zijn de workshops Markt, Marktwerving en Marketing, georganiseerd door capita Selecta, met een prijs van € 325,- per persoon en de workshop zorgmarketing, georganiseerd door Shift consultants, met een prijs van € 375,- per persoon. Voorbeelden van congressen zijn het congres Elsevier retail met een prijs van € 995,- per persoon en het congres Finance Transformation van Bwise met een prijs van € 995,- per persoon.

De kosten voor de door ENCORE georganiseerde workshop lijken wel iets hoger te liggen dan vergelijkbare workshops georganiseerd door marktpartijen. Bovendien zijn de overheadkosten niet verdisconteerd in de hierboven berekende kosten per deelnemer.

⁶ Zie ook bijlage 4.

⁷ Verspreid over vijf workshops.

3 BEHOEFTE INITIATIEFNEMERS EN BEOORDELING ENCORE

In het kader van het voorliggende onderzoek zijn gesprekken gevoerd met de vier initiatiefnemers van ENCORE. Er hebben gesprekken plaatsgevonden met drie categorieën medewerkers van het ministerie van EZ (van de twee DG Energie en Telecom en van DG Economische Politiek, directie EMC), NMa en OPTA:

- leden van de stuurgroep ENCORE;
- leden van de begeleidingsgroep ENCORE;
- overige medewerkers met inhoudelijke affiniteit met ENCORE.

Deze gesprekken hebben veel impressies opgeleverd met betrekking tot de behoeften van de initiatiefnemers en de mate waarin ENCORE daar momenteel in voorziet. Navolgend wordt hier beknopt verslag van gedaan, waarbij ervoor is gekozen om geen 'officiële standpunten' van de initiatiefnemers weer te geven.⁸ Verder wordt ook niet op niveau van individuele gesprekspartners gerapporteerd.

3.1 Positionering van ENCORE en aanwezige alternatieven

Door veel gesprekspartners is aangegeven dat er in de afgelopen jaren steeds meer alternatieven voor ENCORE zijn ontstaan. Deze alternatieven betreffen dan niet alleen nieuwe onderzoeksinstellingen en –netwerken, maar ook de eigen ambtelijke organisatie van de vier initiatiefnemers. Het toegenomen aanbod dwingt ENCORE om nog meer onderscheidend te zijn en daadwerkelijk toegevoegde waarde te genereren voor de te bedienen doelgroep.

Intern Ten aanzien van de behoefte aan onderzoek en kennisuitwisseling wordt geconstateerd dat bij met name NMa en OPTA nu duidelijk meer economische expertise beschikbaar is en dat de eigen organisatie daardoor kan voorzien in een groter deel van de behoefte aan creatie en uitwisseling van expertise. Beide organisaties waren zeker bij de start van ENCORE in 2002 nog relatief jonge organisaties die nog volop bezig waren om een eigen kennisorganisatie op te zetten. Gesprekspartners bij de NMa constateren bijvoorbeeld dat deze organisatie in de afgelopen jaren het economische profiel meer accent heeft gegeven, waar aanvankelijk het accent meer op juridische expertise lag. Deze accentverschuiving heeft concreet geresulteerd in de opzet van een eigen Economisch Bureau en de aanstelling van een Chief Economist begin 2006.

⁸ De voorliggende evaluatie moet mede als basis dienen voor de standpuntbepaling van de initiatiefnemers over ENCORE en diverse gesprekspartners hebben aangegeven dat zij hun uiteindelijke oordeel ook mede bepalen op basis van de uitkomsten van deze evaluatie.

Extern Daarnaast wordt geconstateerd dat er diverse andere organisaties zijn die zich richten op de functies die ENCORE ook vervult. Het gaat dan zowel om wetenschappelijke netwerken als om commerciële bureaus. In de eerste categorie geven veel gesprekspartners aan dat vooral Tilec en ECRi⁹ goede alternatieven vormen voor onderzoek en kennisuitwisselingsactiviteiten in brede zin en dat de TU Delft zich profileert op netwerkinfrastructuren. In algemene zin heeft het werkveld van de industriële organisatie en mededinging, regulering en toezicht op universiteiten i.c. bij economische en juridische faculteiten meer aandacht gekregen.

De initiatiefnemers hebben ook veel contacten met commerciële onderzoeksbureaus, waarbij zowel Nederlandse¹⁰ als internationale bureaus¹¹ worden genoemd en ook Nederlandse vestigingen van internationale bureaus.¹² Diverse gesprekspartners geven aan dat deze bureaus er vaak relatief goed in slagen om de brug tussen wetenschap en concrete beleidsdossiers te leggen.

Tot slot worden ook het CPB, de Vereniging voor Mededingingsrecht en ACE¹³ genoemd als relevante organisaties.

3.2 Behoeften van initiatiefnemers in relatie tot aanbod ENCORE

Kennis- De meeste gesprekspartners vanuit het ministerie van EZ, de NMa en OPTA uitwisseling geven aan dat zij nog steeds behoefte hebben aan kennisuitwisseling en dat dit ook de kernopdracht zou moeten zijn van ENCORE. Het leggen van de link tussen wetenschap en beleid is naar de mening van de gesprekspartners het doel waar ENCORE zich op dient te richten. Verder hechten veel gesprekspartners aan de netwerkfunctie van ENCORE. Men vindt het belangrijk dat er een platform is waar wetenschappers, beleidsambtenaren en toezichthouders elkaar ontmoeten. Daarbij wordt aangegeven dat de behoefte op het niveau van concrete activiteiten vaak specifiek is. Wat voor medewerkers van OPTA interessant is, hoeft bijvoorbeeld niet altijd ook relevant te zijn voor medewerkers van het ministerie van EZ. Door OPTA is recent aangedrongen bij ENCORE om meer activiteiten te organiseren die voorzien in de specifieke behoefte van OPTA en dit is daarna ook door ENCORE opgepakt.

⁹ ECRi staat voor het Erasmus Competition and Regulation Institute. ECRi combineert expertise van het Instituut voor Beleid & Management Gezondheidszorg (iBMG) en het Universitair Medisch Centrum Rotterdam, de Faculteit der Rechtsgeleerdheid (Institute of Law and Economics, RILE) en SEOR (afdeling Mededinging en Regulering).

¹⁰ Onder meer ECORYS en SEO Economisch Onderzoek.

¹¹ Bijvoorbeeld NERA, Oxera, Frontier Economics en de Brattle Group.

¹² Bijvoorbeeld RBB en CRA International.

¹³ ACE staat voor de Association of Competition Economists.

Onderzoek	Ten aanzien van de onderzoeksfunctie van ENCORE is mede naar aanleiding van de evaluatie van ENCORE in 2005 besloten dat ENCORE zelf geen onderzoek uitvoert. De meeste gesprekspartners willen hier ook niet op terugkomen. Door een enkele gesprekspartner wordt wel aangetekend dat het niet meer zelf uitvoeren van onderzoek ten koste kan gaan van de kennis-uitwisselingsfunctie en de functie van intermediair. Het risico dreigt dan dat ENCORE zich ontwikkelt in de richting van een soort 'congresbureau'.
Onderwijs	<p>Over de onderwijsfunctie wordt genuanceerd geoordeeld. Aangegeven wordt dat sinds de oprichting van ENCORE duidelijke verbeteringen zichtbaar zijn in het academisch onderwijs op het terrein van industriële organisatie, mededinging, toezicht en handhaving. Daar heeft ENCORE ook aan bijgedragen, zij het met name in indirecte zin, door het belang van het werkveld te promoten. Daarnaast zijn de meeste gesprekspartners positief over de door ENCORE georganiseerde Summer Schools.¹⁴ Als kanttekening wordt daarbij wel genoteerd dat bijvoorbeeld binnen het ministerie van EZ deelname aan deze Summer Schools minder als 'eis' wordt gehanteerd bij de opleiding en ontwikkeling van de eigen medewerkers dan voorheen.</p> <p>Over activiteiten als een scriptieprijs zijn de meeste respondenten sceptisch. Het effect op de kwaliteit van scripties en de studiekeuze van studenten wordt beperkt geacht. Door enkelen wordt de suggestie gedaan om meer in te zetten op het aanbieden van stages aan studenten, om op die manier bij te dragen aan instroom van nieuwe medewerkers.</p>
Intermediair	De intermediairfunctie wordt door de meeste gesprekspartners niet echt essentieel gevonden. Bovendien geeft men aan dat deze functie in de praktijk ook nauwelijks wordt gebruikt. Er zijn maar weinig voorbeelden van kennisvragen of onderzoeken die vanuit de vier initiatiefnemers via ENCORE naar bijvoorbeeld fellows zijn doorgeleid. Deze doorgeleiding is inmiddels verworpen tot een nevenfunctie van ENCORE.

3.3 Sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen

De gevoerde gesprekken hebben een goed beeld opgeleverd van de door de initiatiefnemers ervaren sterke en minder sterke punten van ENCORE. Vanzelfsprekend komen de oordelen van de gesprekspartners hierover niet volledig met elkaar overeen, maar de navolgende punten lijken door de meesten te worden onderschreven.

Ten aanzien van de gesignaleerde minder sterke punten wordt door diverse gesprekspartners overigens aangegeven, dat dit in enige mate ook aan de vier initiatiefnemers kan worden aangerekend. De actieve betrokkenheid vanuit de initiatiefnemers met ENCORE kan en moet beter.

¹⁴ De financiering van de Summer Schools valt overigens buiten de huidige subsidierelatie van het ministerie van EZ, OPTA en NMa met ENCORE.

Tabel 3.1 Overzicht van belangrijkste genoemde sterke en zwakke punten van ENCORE

Sterke punten	Zwakke punten
ENCORE voorziet in reële behoefte, met name wat betreft kennisuitwisseling Groot netwerk, ook internationaal Summer schools vervullen goede functie Aardige vorm gevonden voor sommige activiteiten (Brown Bag-bijeenkomst, speeddaten)	Onderwerpkeuze van activiteiten wordt niet altijd interessant gevonden De samenhang in de aangeboden activiteiten is niet goed zichtbaar of ontbreekt te veel Te vaak te weinig beleidsrelevantie, soms gevoel dat 'standaardpresentaties worden afgedraaid' Gevoel dat ENCORE niet echt leeft bij de doelgroep bij ministerie van EZ, OPTA en NMa Opkomst niet altijd hoog, met name middle management lijkt afgehaakt Geen frequent contact vanuit ENCORE met doelgroep, weinig actief in aftasten van precieze behoefte bij de initiatiefnemers Enkele respondenten geven aan dat de kosten en de baten uit balans zijn Kwetsbaarheid vanwege kleine organisatie en recente personele wisselingen Beperkte expertise op enkele terreinen (bijvoorbeeld netwerken en infra of duurzaamheid) in vergelijking met andere onderzoeksorganisaties

Kijkend naar de toekomst, worden enkele belangrijke risico's benoemd door de gesprekspartners vanuit de initiatiefnemers. Een scenario waarin ENCORE zich vooral richt op het organiseren van een bepaald aantal activiteiten, met name workshops en dergelijke, zonder daar wezenlijk meerwaarde aan toe te voegen, wordt niet als voldoende bevredigend gezien. Indien ENCORE wordt voortgezet, wordt verwacht dat de kerntaak betreffende de kennisuitwisseling goed en ook beter wordt opgepakt, met een duidelijkere koppeling van de inbreng van 'state of the art'-inzichten uit de wetenschap aan concrete beleidsvragen waarmee de doelgroep van medewerkers van EZ, NMa en OPTA dagelijks te maken hebben.

Tabel 3.2 Overzicht van belangrijkste genoemde kansen en bedreigingen van ENCORE

Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> Benoemen van thema's, uitdagingen, concepten die voor 'iedereen' interessant zijn en die vervolgens zo concreet mogelijk vertalen naar actuele beleidsvragen 	<ul style="list-style-type: none"> ENCORE moet zich niet ontwikkelen tot een soort 'congresbureau' Ontbreken van een gemeenschappelijke behoefte bij de vier initiatiefnemers, onderwerpen waar iedereen interesse in heeft Passieve houding van de initiatiefnemers

Door veel gesprekspartners wordt aangegeven dat een duidelijke samenhang in de activiteiten ontbreekt of althans niet goed zichtbaar is. Een andere kanttekening die wordt gemaakt, is dat er regelmatig onderwerpen worden

geagendeerd voor bijeenkomsten die óf zeer specifiek zijn, waardoor er maar een kleine groep geïnteresseerden is, óf die juist weer te breed of relatief abstract worden ervaren waardoor de link met de dagelijkse praktijk van de doelgroep onvoldoende wordt gevoeld. Er zijn door de meeste gesprekspartners echter ook voorbeelden genoemd van thema's die in principe breed interessant zouden moeten zijn en waarbij het toch mogelijk is om die te koppelen aan concrete beleidsvragen en actuele dossiers. Hierbij wordt gedacht aan onderwerpen en thema's als:

- effecten van marktwerking en de voorwaarden voor goede marktwerking;
- ontwikkeling rondom concurrentietoetsen, afbakening van markten;
- beoordeling van vormen van toezicht;
- predatory pricing;
- two sided markets;
- switching costs;
- aanbestedingsproblematiek, staatssteun.

Veel van deze onderwerpen zijn de afgelopen jaren al aan bod gekomen bij ENCORE-activiteiten.

Overigens geven de initiatiefnemers ook aan dat het niet noodzakelijk is dat alle activiteiten altijd voor iedereen interessant of relevant zijn. Activiteiten kunnen heel goed specifiek en/of 'technisch' van aard zijn en daarmee vooral interessant voor een kleinere doelgroep, als er maar sprake is van een duidelijke koppeling naar de behoeften van deze doelgroep en de uitwerking voor hun beleidsrelevant is.

3.4 Doorgaan of niet?

Met betrekking tot de hamvraag van het voorliggende onderzoek, 'Doorgaan of niet?', oordelen de meeste geïnterviewden van de vier initiatiefnemers als volgt:

- Niet doorgaan op de huidige manier, omdat er per saldo toch te weinig toegevoegde waarde is.
- Indien ENCORE wordt gecontinueerd, dan onder een aantal voorwaarden.

De meeste respondenten vinden kennisuitwisseling erg belangrijk en zij hechten aan het behouden van een 'platform' rondom mededinging, handhaving en toezicht. Daarmee is niet gezegd dat zij op de huidige voet willen doorgaan. Verder wordt door diverse gesprekspartners bij de initiatiefnemers aangegeven, dat zij dermate weinig gebruikmaken van de door ENCORE georganiseerde activiteiten, dat de kosten-batenverhouding als te weinig positief wordt ervaren. Hierbij moet wel worden aangetekend dat de bijdragen van de initiatiefnemers en het budget van ENCORE ook niet 'mega' zijn, dus dat ten aanzien van het aantal activiteiten de verwachtingen ook realistisch moeten zijn.

- Voorwaarden Als belangrijkste voorwaarden voor continuering worden genoemd:
- Meer structuur en continuïteit aanbrengen in het activiteitenprogramma, rondom een beperkt aantal thema's die voor iedereen interessant zijn die zich met mededinging, toezicht en handhaving bezighoudt.
 - Binnen deze thema's zorg dragen voor voldoende maatwerk en beleidsrelevantie.
 - Een intensiever contact tussen de ENCORE-organisatie of haar opvolger en de initiatiefnemers om maatwerk en beleidsrelevantie te waarborgen.
 - Activiteitenprogramma aanbesteden. Indien ENCORE wordt voortgezet, dan is de voorkeur van de meesten dat niet alleen de huidige organisatie hiervoor een aanbieding kan doen.
 - Bevestiging van commitment van de huidige initiatiefnemers en zo mogelijk betrekken van nieuwe participanten. Marktwerkingsvraagstukken spelen bijvoorbeeld momenteel in het bijzonder in de zorg en in het onderwijs. Het zou dan ook vanuit de inhoud van de doelstellingen van ENCORE gedacht logisch zijn om de ministeries van VWS en OCW en de NZa bij een voortzetting te betrekken. Op dit moment is er in enige mate sprake van een freeridersprobleem, wat irritatie oplevert bij diverse gesprekspartners¹⁵.

Daarnaast is door enkele gesprekspartners aangegeven dat er meer helderheid zou moeten komen over de relaties tussen enerzijds ENCORE en anderzijds ACLE. De verwevenheid die er in enige mate is wat betreft organisatie (delen van overheadkosten bijvoorbeeld) en personen, hoeft niet verkeerd te zijn, maar het is beter om op dit punt nog transparanter te zijn. Het gaat hier met name om meer transparantie over de kostenallocatie tussen ENCORE en ACLE.

¹⁵ Er moet echter geconcludeerd worden dat de initiatiefnemers in het verleden gepoogd hebben om het draagvlak verder te vergroten, maar dat de betreffende organisaties hier niet positief op hebben gereageerd en dat er ook geen signalen zijn dat zij in de toekomst wel willen participeren.

4 BEELDEN VAN ENCORE OVER DOELEN EN RESULTATEN

Status	<p>Om te waarborgen dat de voorliggende evaluatie voldoende evenwichtig is, worden navolgend ook de belangrijkste beelden vanuit de ENCORE-organisatie zelf over de functies en opzet van ENCORE, het eigen presteren en de behaalde resultaten beknopt samengevat. De navolgende beelden zijn geen officieel standpunt van de ENCORE-organisatie, maar zijn gebaseerd op twee gevoerde gesprekken met de vertegenwoordigers van de ENCORE-organisatie. Eén gesprek heeft aan het begin van de evaluatie plaatsgevonden en was vooral inventariserend van aard. Een tweede bijeenkomst heeft plaatsgevonden op basis van voorlopige conceptbevindingen en was meer toetsend en verdiepend.</p>
Doelen	<p>ENCORE ziet zichzelf als een brug tussen wetenschap en beleid, met als kerndoelstelling het optimaal benutten van de beschikbare wetenschappelijke kennis over marktwerking en regulering ten behoeve van beleidsmakers.¹⁶ Daarnaast is ENCORE een middel om wetenschappers te informeren over levende beleidsvragen. Deze kerndoelstelling is vanzelfsprekend gebaseerd op afspraken hieromtrent met de initiatiefnemers. Verder onderscheidt ENCORE een aantal nevendoelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none">• Het fungeren als intermediair in het uitzetten van strategisch en toegepast onderzoek op het veld van marktwerking en regulering.• Instrumenteel zijn in het stimuleren van undergraduate, graduate en postgraduate onderwijs op het terrein van marktwerking en regulering. <p>Naar aanleiding van de evaluatie uit 2005 is besloten om als ENCORE-organisatie niet meer in te zetten op het zelf uitvoeren van onderzoek. Deze evaluatie heeft bovendien geleid tot de formulering van een kerndoelstelling, zoals hierboven geformuleerd, waarbij het slaan van de brug tussen wetenschap en beleids- dan wel toezichtspraktijk centraal staat.</p> <p>ENCORE kiest de uit te voeren activiteiten in overleg met de initiatiefnemers. Belangrijke criteria daarbij zijn met name:</p> <ul style="list-style-type: none">• Wat zijn nu en in de toekomst belangrijke issues op het terrein van marktwerking en regulering?• Welke issues zijn vanuit het perspectief van de initiatiefnemers vooral belangrijk, nu en in de toekomst?
Activiteitenplan	<p>Per jaar stelt ENCORE een activiteitenplan op, waarover overleg plaatsheeft met de begeleidingscommissie op basis van een concept. Het is daarbij de uitdaging om enerzijds een inhoudelijk samenhangend activiteitenpakket te ontwerpen dat voor iedereen interessant is en tegelijkertijd ook goed in te</p>

¹⁶ Onder andere zo geformuleerd op de website van ENCORE: "The main objective of ENCORE is to exploit the available scientific knowledge on competition and regulation to benefit and improve policy making."

kunnen spelen op de actualiteit en op specifieke behoeften van de initiatiefnemers individueel. De stuurgroep ENCORE stelt het activiteitenplan vervolgens formeel vast. De agenda komt hiermee in belangrijke mate tot stand op basis van overleg tussen 'opdrachtgevers' en 'opdrachtnemer', waarbij ENCORE ook een belangrijke signaleringsfunctie vervult. Het kan zo zijn dat ENCORE bepaalde ontwikkelingen in de wetenschap ziet, die nu of op afzienbare termijn belangrijk worden voor de beleidsmakers en toezicht-houders, maar dat die de relevantie daarvoor nog niet ervaren. Als een voorbeeld hiervan, waarvan inmiddels de beleidsrelevante duidelijk is gebleken, wordt onder andere het thema van de 'two sided markets' genoemd.

Het belang dat ENCORE aan deze functie toekent, komt ook tot uitdrukking in de wijze waarop de activiteiten door hem zijn ingedeeld in de subsidieaanvraag voor 2007, namelijk als volgt:

- signaleringsfunctie;
- netwerkfunctie;
- scholingsfunctie;
- communicatiefunctie.

Bij veel van de activiteiten die dan worden gecategoriseerd als voortvloeiend uit de signaleringsfunctie, de communicatiefunctie en in mindere mate ook de netwerk- en scholingsfunctie staat overigens vooral ook kennisuitwisseling centraal. Bij de signaleringsfunctie gaat het vooral om brainstormen en om workshops en bij de communicatiefunctie vormt het jaarcongres een belangrijke activiteit. Als onderdeel van de scholingsfunctie zijn ook workshops en Brown Bag-sessies georganiseerd, gericht op kennisuitwisseling.

ENCORE monitort ook internationaal welke ontwikkelingen in beleid en wetenschap relevant zijn. Voor de beleidsmakers en toezichthouders is het praktisch niet mogelijk om alle relevante ontwikkelingen op dit vlak op de voet te volgen, niet in Nederland en laat staan in internationaal perspectief. Het gaat dan bijvoorbeeld om Europese Green en White Papers, interessante OESO-onderzoeken of om Europese mededingingsuitspraken. Ook wordt van de academisch directeur van ENCORE een actieve rol op internationale wetenschappelijke congressen verwacht.

Wisselingen Door de ENCORE-organisatie is het als lastig ervaren dat er aan de zijde van de initiatiefnemers relatief veel personele wisselingen hebben plaatsgevonden in zowel de Stuurgroep als de Begeleidingscommissie.¹⁷ Hierdoor heeft ENCORE regelmatig koerswijzigingen en begeleidingsstijlbreuken ervaren, die voor de continuïteit van een langetermijnnetwerk als ENCORE niet altijd efficiënt zijn. Ook gingen de wijzigingen ten koste van het collectieve geheugen aan de zijde van de initiatiefnemers. ENCORE geeft verder aan dat het sowieso een lastige opgave is om de wetenschappelijke conjunctuur en de

¹⁷ Ook aan de zijde van ENCORE hebben zich personele wisselingen voorgedaan (betreft zowel de functie van de managing directeur als die van wetenschappelijk directeur).

beleidsconjunctuur goed op elkaar af te stemmen. Voor beleidsmakers domineert 'de waan van de dag' en een wetenschappelijk perspectief richt zich vooral ook op de lange(re) termijn. ENCORE geeft aan dat het collectieve geheugen door de personele wisselingen aan de zijde van de initiatiefnemers maar beperkt aanwezig is, wat het goed op elkaar afstemmen van de beleidsconjunctuur op de wetenschapsconjunctuur bemoeilijkt en ten koste kan gaan van een efficiënte aansturing.

- Commitment** ENCORE signaleert verder ook dat er aan de zijde van de initiatiefnemers zeker commitment is en dat wordt meegedacht bij het formuleren van het jaarplan. Dit laat onverlet dat daar zeker ook verbeteringen mogelijk en wenselijk zijn. ENCORE ziet graag dat er op hoog niveau binnen de initiatiefnemende organisaties sprake is van actief 'sponsorschap' van de activiteiten van ENCORE, door zelf activiteiten te bezoeken¹⁸ en ook door het bezoeken van bijeenkomsten door medewerkers actief te promoten. Bij de georganiseerde activiteiten is verder in enige mate sprake van het fenomeen van de 'no shows'. Hoewel dit in enige mate onvermijdelijk is, wordt door ENCORE aangegeven dat het soms echt zonde was dat een bepaalde activiteit door delen van de doelgroep werd gemist. Dit is als onprettig en onwenselijk ervaren.
- Aansturing** ENCORE heeft in de huidige bestuurlijke constellatie op twee 'niveaus' structurele contacten met de vier initiatiefnemers: via de stuurgroep en de begeleidingsgroep. ENCORE ervaart niet dat er vanuit de initiatiefnemers sterk op inhoudelijke thema's wordt gestuurd; wel is er vooral met de begeleidingsgroep discussie over de inhoud op hoofdlijnen van het jaarplan. Mogelijk kan de aansturing vanuit de initiatiefnemers worden verbeterd, indien er een aanpassing in de structuur wordt gerealiseerd die resulteert in de volgende situatie:
- Integratie van de huidige stuur- en begeleidingsgroep. Deze groep behartigt de formele relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en vormt het 'dagelijkse' aanspreekpunt voor ENCORE.
 - Instelling van een inhoudelijke klankbordgroep, met daarin per initiatiefnemer enkele medewerkers met 'niveau en overzicht' op de betreffende thema's, die signaleren en voorstellen doen voor agendering, vooral ook vanuit het perspectief van de praktijk van de beleidsmedewerker dan wel toezichthouder en die ook mee kan denken over de gewenste samenhang in het te formuleren activiteitenprogramma.
- Opportunities** ENCORE zou het verder wenselijk vinden, en ook in lijn met ontwikkelingen in beleid, indien het draagvlak voor ENCORE wordt verbreed en daardoor wordt versterkt met bijvoorbeeld organisaties als het CPB en de NZa. Zij richten zich ook op het terrein van marktwerking en regulering en medewerkers van beide

¹⁸ De initiatiefnemers geven ten aanzien van deze wens aan dat de ENCORE-activiteiten vooral bedoeld zijn voor de medewerkers die inhoudelijk met de betreffende materie bezig zijn in concrete beleidsdossiers. Het ligt daarom minder voor de hand dat het hoger management deze bijeenkomsten frequent bezoekt.

organisaties bezoeken ook activiteiten die door ENCORE zijn georganiseerd. ENCORE geeft aan dat in het verleden veel is gesproken over verbreding van de sponsorgroep en dat het teleurstellend is dat dit niet is gelukt, hoewel er bijvoorbeeld van de zijde van de NZa wel belangstelling bestond om deel te nemen.

Meerwaarde 'Los van de eigen positie' als uitvoerder, bestaat bij ENCORE de overtuiging dat het hebben van een 'platform' voor met name kennisuitwisseling op het gebied van marktwerking en regulering belangrijk is en niet voor Nederland verloren moet gaan. ENCORE geeft aan dat zij in het buitenland en door toonaangevende internationale wetenschappers en beleidsmakers wordt gekend en als een zeer goed initiatief van de opdrachtgevers wordt gepercipieerd. Deze reputatie-effecten voor de Nederlandse regulering acht ENCORE van groot belang¹⁹. De meerwaarde van ENCORE is niet gelegen in het organiseren van afzonderlijke activiteiten, maar in het bieden van een infrastructuur, een netwerk en een samenhangend programma dat voor alle initiatiefnemers en ook daarbuiten interessant is. De vraag waar deze functie wordt ondergebracht, is dan ondergeschikt. ENCORE doet haar uiterste best om zoveel mogelijk 'value for money' te realiseren. ENCORE ziet het uitvoeren van haar taak ook als een belangrijke maatschappelijke opgave. Voorop staat dat het zinvol en zeer wenselijk is om wetenschap en de praktijk van beleid en toezicht goed aan elkaar te koppelen.

Er wordt door ENCORE verder aangegeven dat er een goede transparantie is in de wijze waarop haar activiteiten en het daarvoor ontvangen budget worden verantwoord. Aangegeven wordt bovendien dat vanuit de ACLE-organisatie per saldo sprake is van een behoorlijke subsidiëring van de ENCORE-activiteiten.

Kosten-baten Het uiteindelijke oordeel of ENCORE voldoende waarde realiseert voor de initiatiefnemers en in voldoende mate haar doelstellingen realiseert, laat ENCORE aan de initiatiefnemers dan wel zou uit het voorliggende onderzoek moeten volgen. Wel wordt aangegeven dat er jaarlijks een uitgebreid activiteitenprogramma wordt opgezet en uitgevoerd en dat het beschikbare budget in dat perspectief ook als bescheiden mag worden aangemerkt. In ieder geval lijkt het zeker geen alternatief om dit programma bij een commercieel bureau 'onder te brengen', zo dit mogelijk is vanuit inhoudelijke overwegingen. ENCORE geeft aan dat zij, in tegenstelling tot veel van de genoemde mogelijke alternatieven, geen eigen belangen heeft bij te op te stellen agenda en dat dit essentieel is voor een dergelijk platform.

What if not? Indien er geen ENCORE-organisatie is dan wel een vergelijkbare functie, kan het goed zijn dat de initiatiefnemers andere wegen vinden om hun behoefte aan met name kennisuitwisseling in te vullen. Wat dan wegvalt is, zoals

¹⁹ RegioPlan heeft in het kader van het voorliggende onderzoek geen toets kunnen uitvoeren op de mate waarin deze reputatie-effecten optreden. Vanuit de voor ENCORE geformuleerde doelstellingen is dat voor de voorliggende evaluatie ook niet noodzakelijk.

aangegeven, de platformfunctie. Zowel vanuit de wens om wetenschap en beleid met elkaar te verbinden als vanuit de wens om vanuit de vier initiatiefnemers zo veel als mogelijk is kennis te delen, is het wenselijk om een functie als ENCORE te behouden.

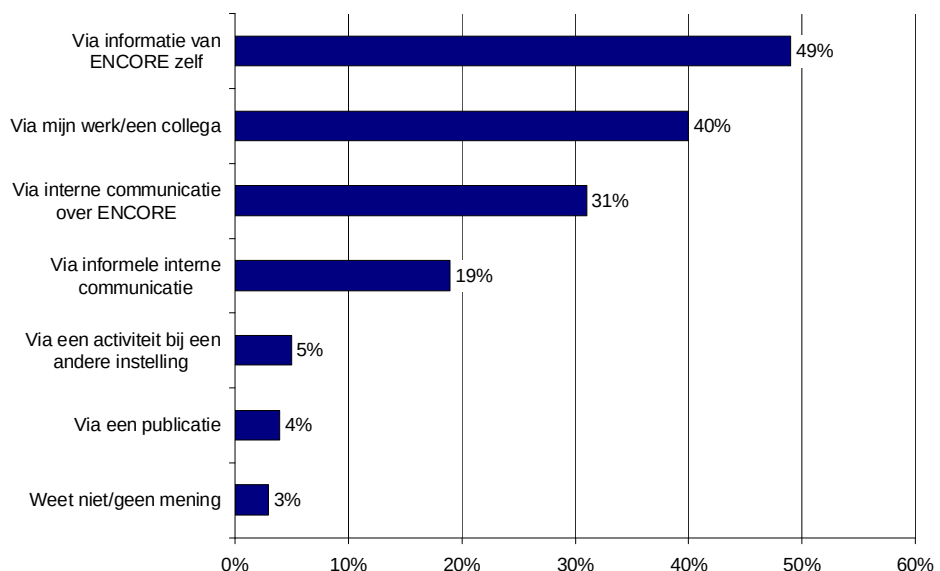
Doorgaan Indien de initiatiefnemers kiezen om door te gaan met ENCORE dan wel een vergelijkbaar initiatief, zou het wenselijk zijn om de focus nog scherper te bepalen dan op dit moment het geval is. De intermediairfunctie, die al eerder nevengebracht werd, blijkt enerzijds door betrokkenen minder belangrijk te worden gevonden. Het is ook lastig hier goed invulling aan te geven, omdat de initiatiefnemers onderzoeken ook goed zelf kunnen plaatsen bij gekwalificeerde wetenschappers of overige partijen. Een belangrijke voorwaarde voor continuering is ook dat ook aan de zijde van de initiatiefnemers het commitment wordt 'hernieuwd'. ENCORE stelt onder andere voor om een breder inhoudelijk overleg te voeren, zodat de opdrachtgevers meer gelegenheid en motivatie hebben om in een vroeg stadium mee te denken over interessante onderwerpen voor toekomstige activiteiten. Verder is van belang dat aan de kant van de vier initiatiefnemers verder wordt gezocht naar 'iets gemeenschappelijks' waardoor de binding tussen de vier initiatiefnemers wordt versterkt. Het gezamenlijk jaarlijks dan wel tweejaarlijks uitbesteden van een onderzoek zou hiervoor een methode kunnen zijn. Gedacht wordt aan het organiseren van een workshop waarop dit onderzoek (met een budget van circa € 50.000,-) dan zou worden aangekondigd en waar vooraanstaande internationale onderzoekers aanwezig zijn die een offerte kunnen uitbrengen voor dit onderzoek.

5 RESULTATEN VAN DE ENQUETE

5.1 Bekendheid en behoefte

Bekendheid Bijna alle respondenten (95%) zijn op de hoogte van het bestaan van ENCORE. De meeste respondenten (49%) zijn op de hoogte geraakt door informatie van ENCORE zelf, bijvoorbeeld door middel van de website of de nieuwsbrief. Ook zijn veel ondervraagden via hun werk (40%) en via interne communicatie over ENCORE (31%) bekend geworden met de netwerkorganisatie. Figuur 5.1 geeft dit weer. In de vorige evaluatie van ENCORE (tot 2005) was een grote meerderheid (57%) van de respondenten via informele interne communicatie (docent, hoogleraar, leidinggevende) bekend geraakt met ENCORE.²⁰

Figuur 5.1 Wijze van bekendheid met ENCORE (n=113)

Behoefte De grote meerderheid (85%) geeft aan dat zij behoefte heeft aan een netwerk zoals ENCORE, dat de uitwisseling en creatie van kennis omtrent de Industriële Organisatie (marktwerving en regulering) bevordert. Zo'n netwerkorganisatie zou volgens de meeste respondenten (92%) als doel moeten hebben om de uitwisseling van kennis en ervaring tussen wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders te bevorderen. Ook geven veel ondervraagden (62%) aan dat zo'n netwerkorganisatie wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders met elkaar in contact moet brengen. Bijna eenzelfde aantal geeft aan dat het ook belangrijk is om informatie over

²⁰ RvB, 2005: Evaluatie subsidierelatie ENCORE.

wetenschappelijke theorieën op het gebied van marktwerkings- en reguleringsvraagstukken te verschaffen. Tabel 5.1 geeft een en ander weer.

Tabel 5.1 Doelen waaraan een netwerkorganisatie moet voldoen (n=111)

Doelen	Aandeel
De uitwisseling van kennis en ervaring tussen wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders bevorderen	92%
Wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders in contact met elkaar brengen	62%
Informatie verschaffen over (wetenschappelijke) theorie op het gebied van marktwerkings- en reguleringsvraagstukken	57%
Praktijkvoorbeelden verschaffen over de toepassing van de theorie	31%
Een intermediairfunctie verrichten in de uitbesteding van onderzoek	13%
Zelf onderzoek verrichten binnen het vakgebied Industriële Organisatie	9%
Anders	2%

Functies Zoals al in het vorige hoofdstuk uiteengezet, kunnen de doelstellingen van ENCORE worden vertaald in een viertal functies:

- kennisuitwisseling;
- het stimuleren van wetenschappelijk onderzoek;
- het stimuleren van wetenschappelijk onderwijs;
- intermediairfunctie.

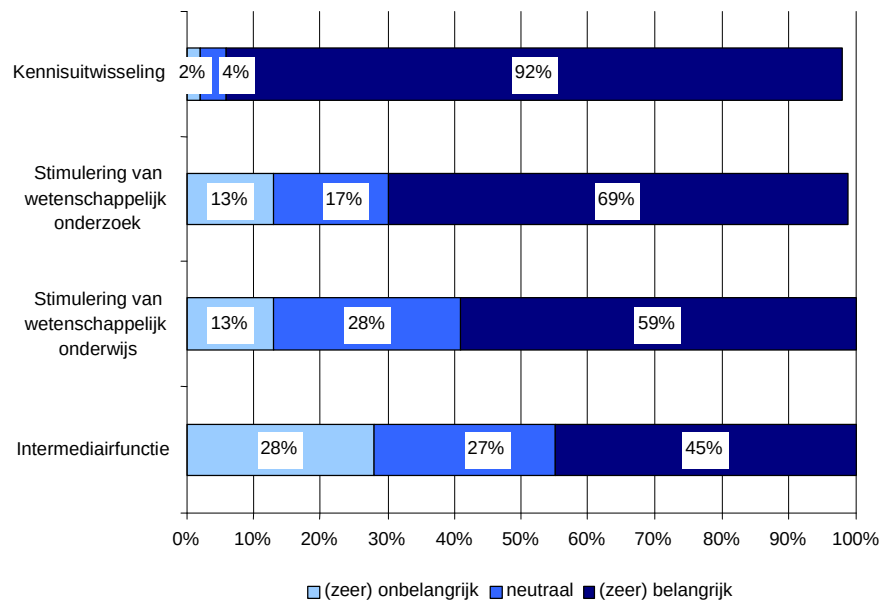
Een belangrijke kanttekening hierbij is dat het stimuleren van onderzoek sinds 2006 geen ENCORE-doelstelling meer is. Het stimuleren van wetenschappelijk onderwijs en de intermediairfunctie zijn na de evaluatie in 2005 verworpen tot nevendoelelstellingen.

Belang functies Uit de enquête blijkt dat respondenten kennisuitwisseling – tevens hoofddoelelstelling van ENCORE – de belangrijkste functie vinden; in totaal noemt 92 procent deze functie (zeer) belangrijk.²¹ De meeste respondenten vinden de inmiddels weggefallen functie ‘het stimuleren van wetenschappelijk onderzoek’ eveneens (zeer) belangrijk (in totaal 69%). Elk type organisatie – van toezichthouder tot marktpartij – vindt deze functie erg belangrijk. Ook de functie van ENCORE om wetenschappelijk onderwijs te stimuleren wordt door de verschillende organisaties als (zeer) belangrijk gezien (59%). De intermediairfunctie van ENCORE, een nevendoelelstelling van de organisatie, wordt minder belangrijk geacht door de verschillende organisaties. In totaal noemt 45 procent van de respondenten deze functie belangrijk of heel belangrijk. Met name toezichthouders en marktpartijen schatten het belang van deze functie een stuk lager in. Figuur 5.2 geeft de resultaten van deze vraag weer. Een kanttekening die kan worden gemaakt, is dat wanneer men aan respondenten vraagt of men het stimuleren van wetenschappelijk

²¹ In bijlage 5 wordt per organisatie aangegeven hoe belangrijk zij de functies van ENCORE vinden.

onderwijs en onderzoek belangrijk vindt, men snel geneigd is positief te antwoorden.

Figuur 5.2 Het belang van de vier functies van ENCORE (n=130)

Overigens valt op dat mensen die vaak hebben deelgenomen aan een ENCORE-activiteit (3 keer of vaker), zich negatiever uitlaten over het belang van stimulering van wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. In totaal vond 18,2 procent van de frequente deelnemers stimulering van wetenschappelijk onderzoek (zeer) onbelangrijk, terwijl 5,7 procent van de niet-frequente deelnemers deze mening was toebedeeld. Wat stimulering van wetenschappelijk onderwijs betreft, vond 15,6 procent van de frequente deelnemers dit een (zeer) onbelangrijke functie ten opzichte van 7,6 procent van de niet-frequente deelnemers.²² Een verklaring hiervoor kan zijn dat de frequente bezoekers beter op de hoogte zijn van de functies en activiteiten van ENCORE en daardoor beter beseffen dat het stimuleren van onderzoek en onderwijs niet meer tot de hoofddoelstelling van ENCORE behoort.

Alternatieven De meeste respondenten (54%) geven aan dat er voor de hoofdfunctie van ENCORE, kennisuitwisseling, (heel) weinig bruikbare alternatieven bestaan (figuur 5.3).²³ De ondervraagden noemen wel een aantal verschillende alternatieven, waaronder universiteiten, onderzoeksinstituten, ministeries en

²² In bijlage 9 wordt dieper ingegaan op de verschillende meningen over de ENCORE-functies van frequente en niet-frequente deelnemers.

²³ In bijlage 6 wordt aangegeven in welke mate de verschillende soorten respondenten van mening zijn dat er voor de vier ENCORE-functies bruikbare alternatieven bestaan.

toezichthouders. Frequente deelnemers geven overigens vaker dan niet-frequente deelnemers aan dat er voor de functie kennisuitwisseling (heel) weinig alternatieven bestaan (59,7% ten opzichte van 45,3%).²⁴

De meeste respondenten (39%) geven aan dat er voldoende bruikbare alternatieven naast ENCORE bestaan om wetenschappelijk onderzoek te stimuleren. Ruim twintig procent van de geënquêteerden zegt zelfs dat hiervoor (heel) veel alternatieven bestaan. Universiteiten worden het vaakst genoemd als alternatief voor ENCORE, gevolgd door onderzoeksbureaus. Naast Tilec (Tilburg Law and Economics Center) en het Centraal Planbureau wordt ook NWO (Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek) dikwijls genoemd.

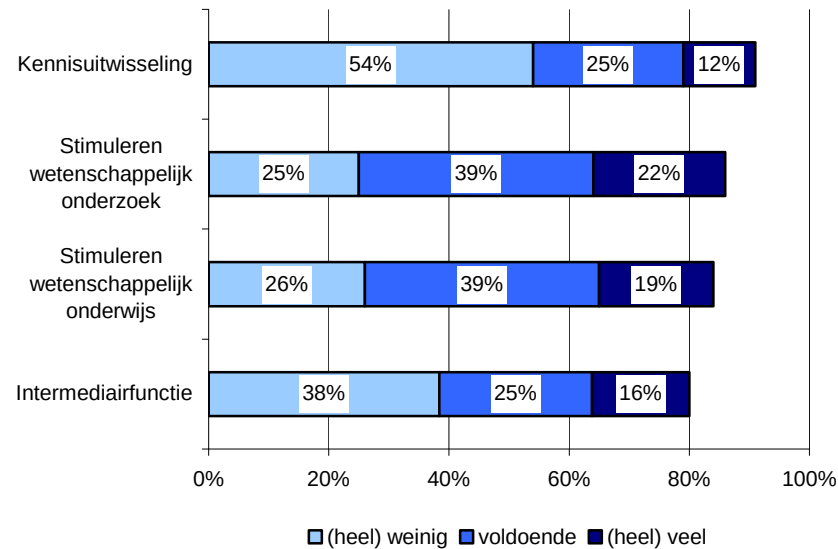
Respondenten geven ook aan dat er voldoende alternatieven voor ENCORE bestaan wat betreft het stimuleren van wetenschappelijk onderwijs (bijna 39%). Bijna een vijfde van de ondervraagden vindt dat hiervoor (heel) veel bruikbare alternatieven bestaan. Uit de enquête blijkt dat de initiatiefnemers van ENCORE minder vaak dan niet-initiatiefnemers vinden dat er (heel) weinig bruikbare alternatieven bestaan om wetenschappelijk onderwijs uit te voeren (15% ten opzichte van 31%).²⁵ Het alternatief dat het vaakst wordt genoemd, zijn universiteiten. Ook onderzoeksbureaus worden door veel geënquêteerden genoemd; met name Tilec wordt vaker als goed alternatief voor ENCORE gezien. Ook in de gesprekken met fellows wordt Tilec als alternatief genoemd.

Voor de intermediairfunctie van ENCORE bestaan volgens een groot aantal respondenten (heel) weinig alternatieven (38%). Een vijfde van de ondervraagden heeft hier geen mening over, dit duidt erop dat er onder de respondenten onduidelijkheid bestaat over de betekenis van deze functie.

²⁴ Zie bijlage 9.

²⁵ Zie ook bijlage 9.

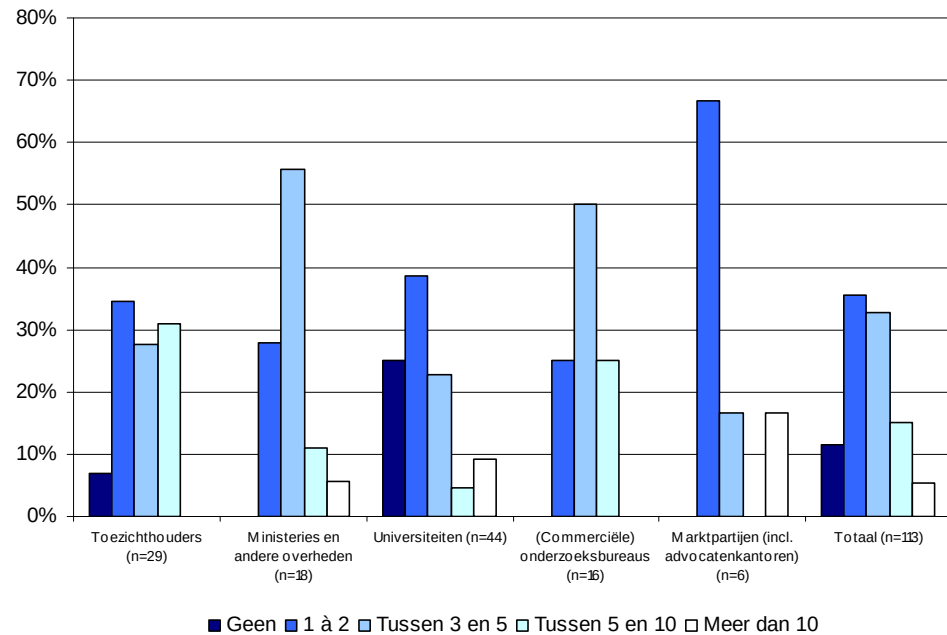
Figuur 5.3 Alternatieven voor de verschillende ENCORE-functies (n=130)

5.2 Deelname en beoordeling

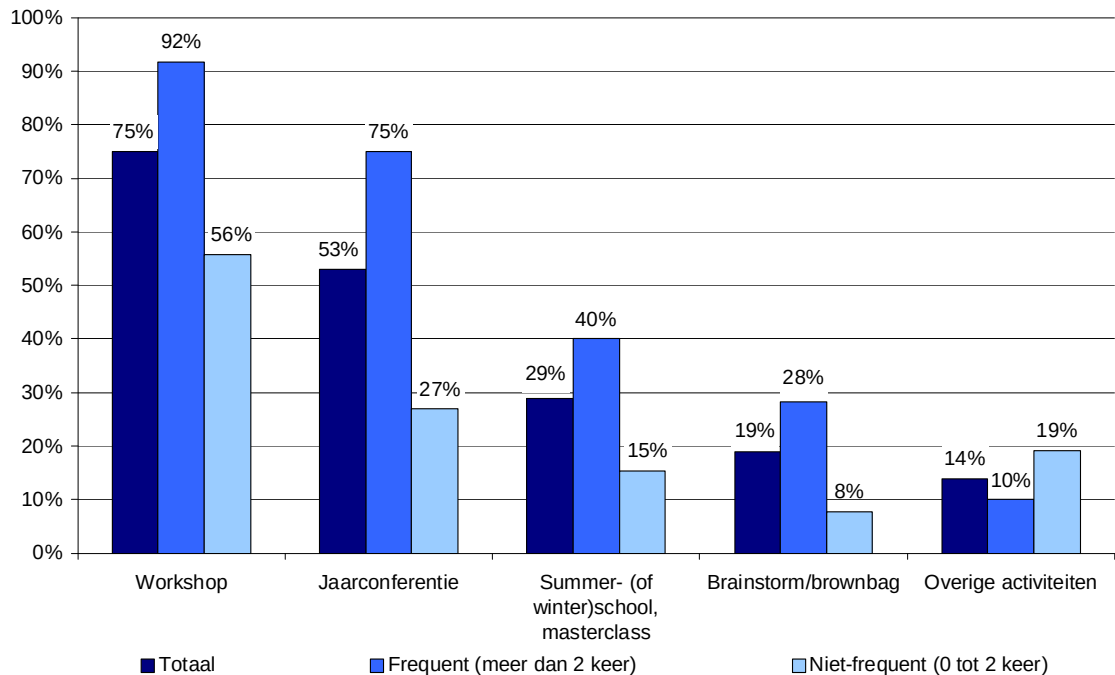
Deelname Van de respondenten geeft 35 procent aan dat zij één à twee keer meegedaan heeft aan een activiteit van ENCORE in de periode 2005-2008. Ongeveer een derde heeft drie tot vijf keer deelgenomen aan een activiteit. In totaal heeft vijftien procent van de ondervraagden tussen de vijf en tien keer meegedaan. Slechts een klein deel (5%) is betrokken geweest bij meer dan tien ENCORE-activiteiten. Een meerderheid van de respondenten van ministeries en andere overheden en (commerciële) onderzoeksbureaus geeft aan dat zij tussen drie en vijf keer heeft deelgenomen aan een activiteit. Opvallend is dat een kwart van de geënquêteerden binnen de categorie universiteiten heeft aangegeven dat zij nooit heeft meegedaan aan een ENCORE-activiteit. Figuur 5.4 geeft dit weer.

Figuur 5.4 Deelname aan activiteiten (n=113)

Type activiteit Aan de geënquêteerden is ook gevraagd aan welk type activiteit zij in de periode 2005-2008 minimaal één keer hebben deelgenomen. Driekwart van de respondenten geeft aan dat zij wel eens bij een workshop zijn geweest. Meer dan de helft geeft aan dat zij heeft deelgenomen aan een jaarconferentie. Zo'n 29 procent heeft wel eens een Summer-(/Winter)school of masterclass gevolgd. De frequente bezoekers hebben volgens verwachting vaker aan alle typen activiteiten deelgenomen dan niet-frequente bezoekers. Onder beide groepen vormen de workshops de meest bezochte activiteit. Figuur 5.5 geeft dit weer.

Figuur 5.5 Type activiteiten waaraan is deelgenomen

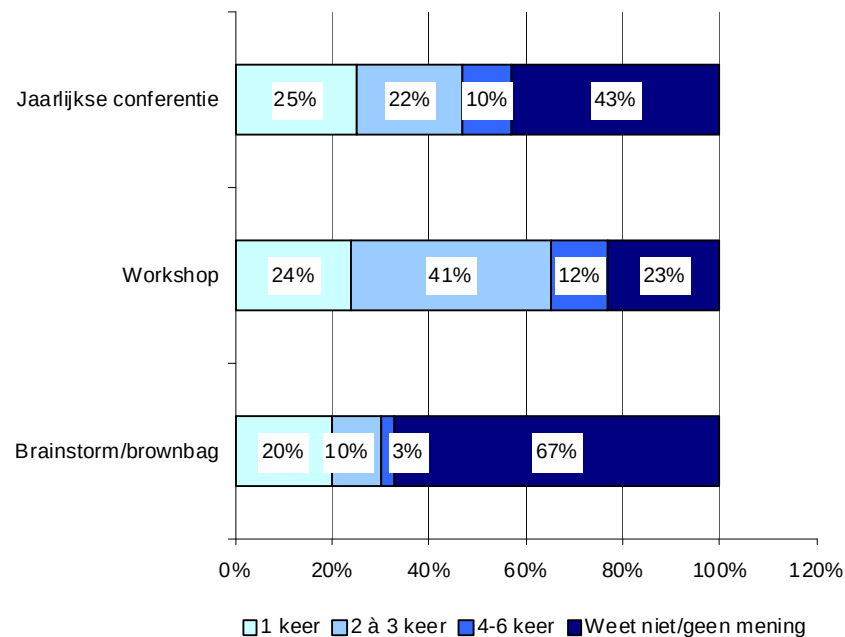

In de vorige evaluatie van ENCORE bleek dat de meeste respondenten (61%) minimaal één keer een jaarconferentie heeft bezocht. Ook had een meerderheid (57%) wel eens deelgenomen aan een workshop. Nu heeft een minder groot aandeel de jaarconferentie bezocht, maar een groter aandeel de workshops.

Frequentie Een vijfde van de geënquêteerden geeft aan dat zij één keer een brainstorm of Brown Bag heeft bezocht. Slechts drie procent heeft 4-6 keer deelgenomen aan een brainstorm of Brown Bag. Een grote meerderheid (67%) weet het niet. Aan workshops hebben vaker mensen deelgenomen: 41 procent heeft 2 à 3 keer deelgenomen aan een workshop. Ook nemen de ondervraagden redelijk vaak deel aan de jaarlijkse conferentie, zo blijkt uit figuur 5.6. Aangezien Brown Bags en brainstorms besloten bijeenkomsten zijn en hiervoor een select gezelschap wordt uitgenodigd, is het logisch deze activiteiten een lagere deelname kennen dan andere activiteiten.

In de evaluatie van ENCORE uit 2005 bleek dat 63 procent van de geënquêteerden eenmaal heeft deelgenomen aan een workshop; dertig procent nam 3-5 keer deel aan de workshop. Aan de jaarconferentie heeft 63 procent één keer deelgenomen aan de jaarconferentie; acht procent was hier drie keer bij aanwezig.

Figuur 5.6 Deelname aan ENCORE-activiteiten (in %, n=109)

Redenen
deelname

De belangrijkste reden om deel te nemen aan ENCORE-activiteiten is de uitwisseling van kennis en ervaringen met wetenschappers (50%) en met beleidsmakers en toezichthouders (51%). Andere voorname redenen zijn het verkrijgen van informatie over wetenschappelijke theorieën en het verkrijgen van praktijkvoorbeelden over de toepassing van theorieën (beide 45%). Tabel 5.2 geeft een en ander weer. In de evaluatie van ENCORE uit 2005 komt naar voren dat respondenten met name deelnemen om zo informatie te verkrijgen over (wetenschappelijke) theorieën (65%). Ook vonden de geënquêteerden toen dat de uitwisseling van kennis en ervaringen met wetenschappers (54%) en specifieke onderwerpen of papers (53%) belangrijke redenen waren om deel te nemen.

Tabel 5.2 Redenen van deelname (n=109)

	Aandeel
Uitwisseling van kennis en ervaringen met beleidsmakers/toezichthouders	51%
Uitwisseling van kennis en ervaringen met wetenschappers	50%
Informatie verkrijgen over wetenschappelijke theorie	45%
Praktijkvoorbeelden verkrijgen over de toepassing van de theorie	45%
Voor specifieke spreker(s) of lezingen	29%
Voor specifieke onderwerpen of de paper(s)	28%
Anders	11%

Redenen
niet-deelname

Aan de respondenten is ook gevraagd wat hun redenen in het algemeen zijn om niet deel te nemen aan activiteiten van ENCORE. De belangrijkste reden is dat zij geen tijd hadden om mee te doen aan activiteiten; dit zegt 63 procent van de ondervraagden. Ook geeft een groot deel (52%) aan dat de

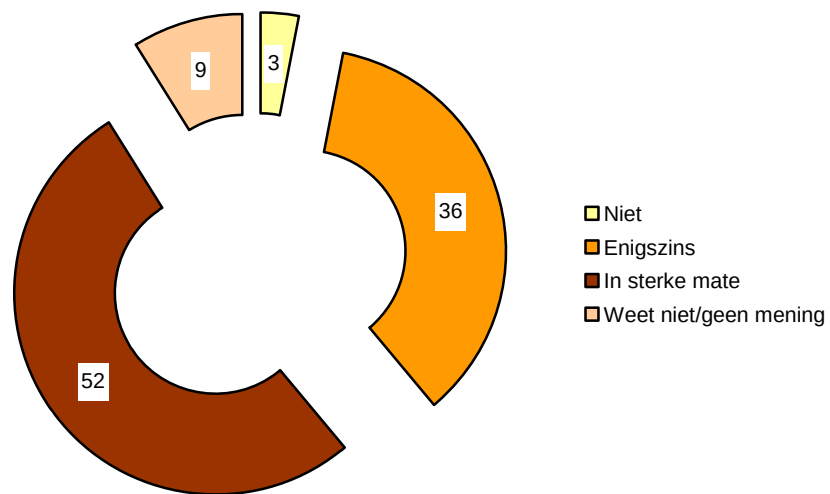
onderwerpen niet relevant zijn voor de eigen werkzaamheden. Respondenten geven ook vaker aan dat de activiteiten niet aansluiten op hun behoeftes (20%), dat de activiteiten te ver van hen vandaan plaatsvinden (13%) en dat onderwerpen niet interessant zijn (10%). Tabel 5.5 geeft bovenstaande weer. Wanneer we de resultaten uitsplitsen naar frequentie van deelname, blijkt dat met name frequente bezoekers te druk zijn (73%). Een kleiner aandeel van de niet-frequente bezoekers geeft dit aan (51%). Onder de initiatiefnemers wordt veel vaker aangegeven dat de activiteiten niet aansluiten op hun behoeften (32%). Slechts dertien procent van de niet-initiatiefnemers noemt dit als reden om niet deel te nemen.

Tabel 5.3 Redenen om niet vaker deel te nemen (n=113)

	Aandeel
Te druk, geen tijd	63%
Onderwerpen zijn niet relevant voor eigen werkzaamheden	52%
De activiteiten sluiten niet aan op mijn behoefte	20%
Te ver	13%
Onderwerpen zijn niet interessant	10%
De organisatie waar ik werkzaam ben, beschikt zelf over een onderzoeksgroep/netwerk waar ik terecht kan	9%
Niet op de hoogte van activiteiten	8%
Alternatieve organisaties bieden activiteiten die beter aansluiten op kennisbehoeftes	7%
Ik ben pas sinds kort op de hoogte van de activiteiten	4%
De inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten zijn onvoldoende	4%
Anders	7%

Beoordeling Wat betreft de activiteiten van ENCORE geeft een meerderheid (52%) aan dat deze in sterke mate aan de verwachtingen voldeden. Slechts drie procent van de respondenten geeft aan dat dit niet het geval was. Figuur 5.7 geeft een en ander weer. Ook in de evaluatie van 2005 gaf een ruime meerderheid van de respondenten (62%) aan dat de activiteiten in sterke mate aan de verwachtingen voldeden.

Figuur 5.7 Tevredenheid over ENCORE-activiteiten (in %, n=108)

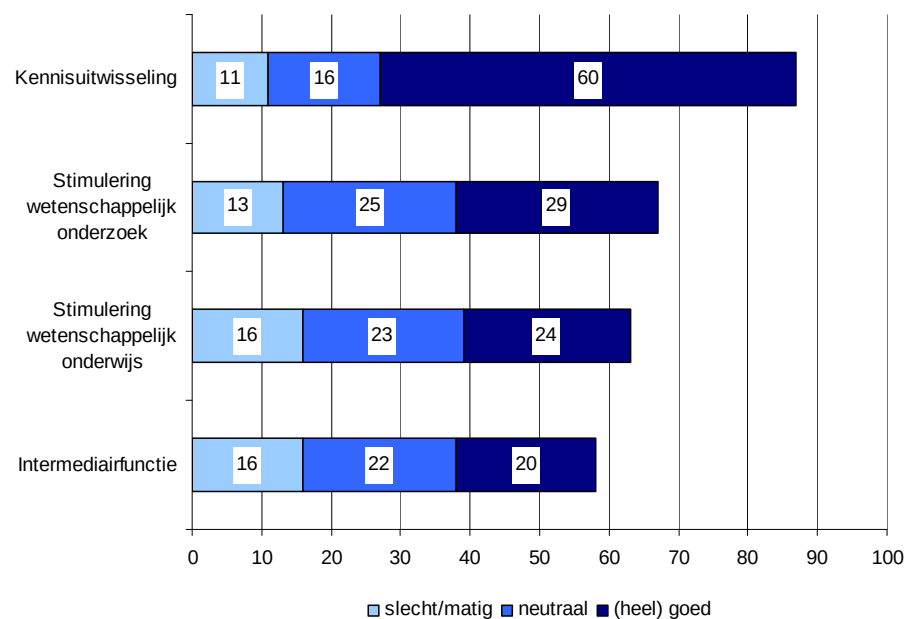
De meeste respondenten (60%) geven aan dat ENCORE de functie van kennisuitwisseling – tevens hoofddoelstelling van ENCORE – (heel) goed heeft opgepakt de afgelopen jaren. Volgens 29 procent van de respondenten heeft ENCORE zich goed tot heel goed gekweten van haar taak om wetenschappelijk onderzoek te stimuleren; dit lage percentage is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat dit sinds 2006 geen doelstelling van ENCORE meer is. Bijna een kwart van de ondervraagden deelt de mening dat ENCORE haar stimulerende functie voor wetenschappelijk onderwijs (heel) goed heeft opgepakt. De intermediairfunctie van ENCORE wordt door minder respondenten als (heel) goed wordt beoordeeld (20%). Figuur 5.8 geeft bovenstaande weer. Wat in de figuur bovendien opvalt, is dat er bij de beoordeling van drie van de vier ENCORE- functies een bijzonder hoge non-respons is, in het geval van de intermediairfunctie oplopend tot meer dan veertig procent.

Frequente deelnemers vinden vaker dan niet-frequente deelnemers dat ENCORE de functie stimulering van wetenschappelijk onderzoek slecht of matig heeft uitgevoerd (17% ten opzichte van 8%). Uit de enquête blijkt ook dat frequente deelnemers de stimulering van wetenschappelijk onderwijs vaker dan niet-frequente deelnemers (heel) goed beoordelen (30% ten opzichte van 17%). Frequente deelnemers beoordelen de functie kennisuitwisseling ook vaker dan niet-frequente deelnemers als (heel) goed (68% ten opzichte van 49%).²⁶

²⁶ Zie ook bijlage 8.

De initiatiefnemers ENCORE vinden minder vaak dan niet-initiatiefnemers dat de stimulering van wetenschappelijk onderzoek (heel) goed was (21% ten opzichte van 33%). Er zijn meer niet-initiatiefnemers dan initiatiefnemers die de stimulering van wetenschappelijk onderwijs slecht of matig vonden (19% ten opzichte van 8%). Initiatiefnemers vonden echter vaker dan niet-initiatiefnemers dat de functie kennisuitwisseling slecht of matig was uitgevoerd (18% ten opzichte van 8%).²⁷

Figuur 5.8 Beoordeling van de vier ENCORE-functies (n=116)

Gemis

Respondenten kregen ook de vraag voorgelegd wat zij zouden missen als ENCORE niet zou bestaan. Met name de kennisuitwisseling tussen wetenschappers en beleidsmakers, maar ook de netwerkfunctie zou een gemis zijn volgens de meeste geënquêteerden. Het belang van de netwerkfunctie wordt ook genoemd in de gesprekken met enkele fellows. Ook geven veel mensen aan dat zij de workshops, seminars en cursussen zouden missen.

Een deel van de geënquêteerden (28%) – ongeveer een gelijk aantal als in de vorige evaluatie – geeft aan dat zij bepaalde onderwerpen of aspecten mist in de bezochte activiteiten. Initiatiefnemers geven iets vaker aan dat zij bepaalde onderwerpen of aspecten missen dan niet-initiatiefnemers (39% ten opzichte van 23%). De onderwerpen die door respondenten worden genoemd, variëren sterk. Volgens verschillende respondenten zouden theorie en praktijk meer op elkaar moeten aansluiten, andere ondervraagden missen juist de internationale dimensie.

²⁷ Zie ook bijlage 9.

Rapportcijfer Respondenten geven de inhoud van de door hen bezochte activiteiten een rapportcijfer van een 7,1 (op een schaal van 1 tot 10). In de vorige evaluatie van ENCORE werd hieraan een 7,4 gegeven. Aan de organisatie van de door hen bezochte activiteiten geven ondervraagden als rapportcijfer een 7,3; in 2005 lag dat rapportcijfer op een 7,9. Ook werd gevraagd hoe de activiteiten aansloten op de behoefte van de respondenten; dit kreeg een 6,5 ten opzichte van een 7 in de vorige evaluatie. Tot slot werd aan geënquêteerden gevraagd in welke mate zij de verkregen informatie tijdens de activiteiten kunnen gebruiken in hun dagelijkse werkzaamheden. Hieraan geven zij een beduidend lager rapportcijfer, namelijk een 6,2; in 2005 werd aan dit aspect een 6 gegeven. In tabel 5.4 worden deze rapportcijfers weergegeven.

Tabel 5.4 Rapportcijfers onderdelen ENCORE-activiteiten

	Evaluatie 2005	Evaluatie 2008
Inhoud bezochte activiteiten	7,4	7,1
Organisatie bezochte activiteiten	7,9	7,3
Nut informatie voor dagelijkse werkzaamheden	6	6,2
Aansluiting activiteit op behoefte	7	6,5

Wanneer gekeken wordt naar de rapportcijfers die de initiatiefnemers (OPTA, NMa, EZ DG EP, EZ DG ET) aan de verschillende onderdelen geven, blijkt dat zij in veel gevallen een hoger cijfer geven dan de niet-initiatiefnemers. Dat is opvallend, aangezien in de gesprekken met initiatiefnemers (zie hoofdstuk 3) een weinig positief beeld over ENCORE naar voren kwam. Tabel 5.5 geeft dit weer.

Tabel 5.5 Rapportcijfers volgens initiatiefnemers en niet-initiatiefnemers

	Initiatiefnemers	Niet-initiatiefnemers
Inhoud bezochte activiteiten	7,2	7,0
Organisatie bezochte activiteiten	7,6	7,2
Nut informatie voor dagelijkse werkzaamheden	6,0	6,2
Aansluiting activiteit op behoefte	6,8	6,4

Tabel 5.6 geeft de verschillen in rapportcijfers tussen frequente en niet-frequente gebruikers weer. Een frequente gebruiker is iemand die drie keer of vaker aan een ENCORE-activiteit heeft deelgenomen, een niet-frequente gebruiker heeft 0-2 keer deelgenomen aan activiteiten. Uit de tabel blijkt dat frequente gebruikers een veel hoger rapportcijfer geven aan de verschillende onderdelen dan de niet-frequente gebruikers.

Tabel 5.6 Rapportcijfers volgens frequente en niet-frequente gebruikers

	Frequente gebruikers	Niet-frequente gebruikers
Inhoud bezochte activiteiten	7,5	6,5
Organisatie bezochte activiteiten	7,9	6,6
Nut informatie voor dagelijkse werkzaamheden	6,4	5,9
Aansluiting activiteit op behoefte	7,1	5,8

Fellow-netwerk Er zijn bijzonder weinig respondenten die positief reageren op de vraag of zij tot op heden onderzoek hebben uitgezet via het fellow-netwerk. Slechts twee personen hebben dit in de periode 2005-2008 gedaan. Een ondervraagde die dit heeft gedaan, deed dit door rechtstreeks contact op te nemen met één of meerdere fellows. Eén van de respondenten antwoordde dat ENCORE van nut is geweest, omdat deze zorgde voor contact met fellow(s) op het desbetreffende terrein, de andere respondent geeft aan dat ENCORE weinig heeft geholpen, omdat deze niet beschikt over relevante contacten en/of kennis. Eén respondent was zeer tevreden over wijze waarop ENCORE het verzoek heeft behandeld, de ander reageerde neutraal. In de evaluatie van ENCORE uit 2005 hebben vier personen onderzoek uitgezet via het fellow netwerk. Daarvan deed 75 procent dit via contacten met ENCORE.

Er zijn zes respondenten die aangeven dat zij anderszins wel eens gebruik hebben gemaakt van het netwerk van ENCORE fellows. Dat gebeurde hoofdzakelijk door aan één of meerdere fellows vragen voor te leggen voor die voor hun werkzaamheden relevant zijn. Ook antwoordt een geënquêteerde dat één of meer fellows zijn gevraagd om zitting te nemen in een begeleidingscommissie. Eén van de respondenten geeft aan dat hij of zij fellow is maar niet precies weet om welke reden, aangezien er volgens hem/haar niets mee wordt gedaan.

Stellingen Het merendeel van de respondenten (78%) is het eens met de stelling dat ENCORE toezichthouders, beleidsmakers en wetenschappers met elkaar in contact brengt. Ook denken de meeste ondervraagden dat zij door deelname aan ENCORE-activiteiten hun netwerk en kennis vergroten (resp. 68% en 63%). Een meerderheid is het eens met de stelling dat ENCORE ervoor zorgt dat zij daardoor in contact komt met buitenlandse wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders. De helft van de respondenten geeft aan dat ENCORE met haar activiteiten en onderwerpkeuze goed inspeelt op de actualiteit. Van de geënquêteerden vindt 48 procent dat ENCORE er goed in slaagt om de brug te slaan tussen wetenschap en beleid.

Slechts een vijfde van de respondenten is het eens met de stelling dat ENCORE goed zicht heeft op zijn behoefte of die van zijn organisatie. Een minderheid van 23 procent vindt dat ENCORE ook zelf onderzoek zou moeten uitvoeren. Wel geeft een aanzienlijk deel (44%) aan dat zij voor hun behoeften moeilijk terecht kan bij voldoende alternatieve organisaties, indien ENCORE niet wordt voortgezet.

Tabel 5.7 presenteert een totaaloverzicht van de reacties op de opgenomen stellingen.

Tabel 5.7 Stellingen over ENCORE (in%)

	(Helemaal) mee oneens	Neutraal/ weet niet	(Helemaal) mee eens
• ENCORE brengt toezichthouders, beleidsmakers en wetenschappers met elkaar in contact.	6%	16%	78%
• Door deelname aan ENCORE-activiteiten vergroot ik mijn netwerk.	7%	26%	68%
• Door deelname aan ENCORE-activiteiten vergroot ik mijn kennis.	6%	31%	63%
• Om in contact te komen met buitenlandse wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders is het bestaan van een netwerk zoals ENCORE essentieel.	22%	25%	53%
• ENCORE speelt met haar activiteiten en onderwerpkeuze goed in op de actualiteit.	16%	34%	50%
• ENCORE slaagt er goed in om de brug te slaan tussen wetenschap en beleid.	12%	40%	48%
• In de activiteiten van ENCORE en de onderwerpkeuze is sprake van een duidelijke inhoudelijke samenhang.	18%	47%	35%
• Indien ENCORE niet wordt voortgezet, kan ik voor mijn behoeften terecht bij voldoende alternatieve organisaties.	44%	30%	26%
• Kennisopbouw is óf fundamenteel wetenschappelijk óf gericht op concrete actuele beleidsdossiers en voor het eerste hebben we universiteiten en voor het tweede huren we bureaus in.	58%	17%	25%
• ENCORE moet niet alleen interessante sprekers regelen en activiteiten organiseren, maar óók zelf onderzoek uitvoeren en kennis opbouwen.	39%	37%	24%
• De door ENCORE georganiseerde activiteiten zijn goed 'toegankelijk' voor mensen die niet economisch geschoold zijn.	23%	54%	23%
• Wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders op het terrein van marktwerking en regulering weten elkaar in Nederland ook zonder een netwerk goed te vinden.	49%	30%	21%
• ENCORE heeft goed zicht op mijn behoeften dan wel de behoeften van mijn organisatie.	26%	54%	20%

Toekomst

Een meerderheid van de respondenten (57%) geeft aan dat ENCORE moet worden voortgezet in de huidige vorm. Ongeveer zeventien procent vindt dat ENCORE moet worden voortgezet, maar dan wel in een andere vorm. Slechts een klein deel (7%) van de ondervraagden geeft aan dat ENCORE niet moet worden voortgezet.

Er worden een groot aantal verschillende antwoorden gegeven op de vraag wat er zou moeten veranderen. Sommige ondervraagden zeggen dat ENCORE zich puur moet focussen op de brugfunctie tussen wetenschap en beleid. Ook wordt gezegd dat de intermediairfunctie van ENCORE zou moeten verdwijnen. Sommige respondenten geven aan dat ENCORE meer eigen onderzoek moet uitzetten, anderen prefereren juist minder eigen onderzoek. Uit gesprekken met fellows worden nog enkele andere toekomstrichtingen voor ENCORE genoemd; zo wordt gezegd dat de organisatie zich op den duur meer internationaal moet oriënteren. Ook wordt als idee aangedragen om binnen ENCORE meer nadruk te leggen op het werven van personeel onder veelbelovende studenten voor beleidsmakers. Een ander verbeterpunt dat wordt genoemd in de gesprekken met fellows en associates is dat de uitwisseling van kennis explicieter zou moeten worden gemaakt, bijvoorbeeld wanneer wetenschappers en beleidsmakers langsgaan bij de organisatie van de ander. Verder wordt genoemd dat ENCORE de link met het bedrijfsleven dient te versterken.

Indien ENCORE wordt voortgezet, denkt een meerderheid dat zij in de toekomst incidenteel weer zal deelnemen aan activiteiten. Bijna een derde van de geënquêteerden (30%) is van plan om regelmatig mee te doen aan activiteiten. De antwoorden van initiatiefnemers en niet-initiatiefnemers lopen nauwelijks uiteen. Hetzelfde geldt voor frequente en niet-frequente deelnemers. Slechts vier procent geeft aan dat zij in de toekomst geen gebruik meer wil maken van ENCORE-activiteiten. Deze percentages komen overeen met de eerdere evaluatie van ENCORE uit 2005.

5.3 Samenvatting

ENCORE geniet veel bekendheid onder de geënquêteerde toezichthouders, universiteiten beleidsmakers, onderzoekers en marktpartijen. Aan een netwerkorganisatie als ENCORE bestaat ook veel behoefte bij deze groepen. Zij vinden het vooral belangrijk dat daarmee de uitwisseling van kennis en ervaring tussen wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders worden bevorderd. De verschillende respondenten geven dan ook aan dat zij kennisuitwisseling de belangrijkste functie van ENCORE vinden. Voor de kennisuitwisselingsfunctie van ENCORE bestaan volgens een meerderheid (heel) weinig alternatieven. De alternatieven die worden genoemd, zijn universiteiten, onderzoeksinstituten, ministeries en toezichthouders. Een nevens doelstelling van ENCORE – de stimulering van wetenschappelijk onderwijs – wordt ook door een groot aantal mensen belangrijk geacht. Wel geeft een ruime meerderheid aan dat er (meer dan) voldoende alternatieven voor bestaan. De intermediairfunctie van ENCORE, ook een nevens doelstelling, wordt door heel wat minder respondenten belangrijk geacht; goede alternatieven daarvoor worden echter nauwelijks genoemd. De verschillende organisaties beoordelen met name de kennisuitwisselingsfunctie

van ENCORE erg goed. Over de stimulering van wetenschappelijk onderzoek, tot 2006 een doelstelling van ENCORE, en van onderwijs laten minder mensen zich zo positief uit (resp. 29% en 24%). Over de intermediairfunctie van ENCORE is slechts een vijfde van de geënquêteerden te spreken.

Ongeveer een vijfde van de respondenten heeft vijf keer of vaker deelgenomen aan een activiteit van ENCORE. De activiteit waaraan de meeste mensen hebben deelgenomen, is de workshop: driekwart van de respondenten geeft aan hier wel eens aan deel te hebben genomen. Ruim veertig procent heeft zelfs vaker hieraan deelgenomen. Ook de jaarconferentie wordt door de meerderheid van de respondenten bezocht. Brainstorms en/of Brown Bags zijn relatief minder in trek. Dit is niet vreemd aangezien Brown Bags en brainstorms besloten bijeenkomsten zijn en hiervoor slechts een select gezelschap wordt uitgenodigd. Als belangrijkste reden om deel te nemen wordt wederom de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders genoemd. Een reden om niet (vaker) deel te nemen is dat respondenten het daarvoor te druk hebben. Ook zijn de onderwerpen niet altijd relevant voor de eigen werkzaamheden. Een krappe meerderheid vindt dat de activiteiten in sterke mate aan hun verwachtingen voldeden. Ruim een derde geeft aan dat de activiteiten enigszins aan hun verwachtingen voldeden.

Uit bovenstaande blijkt dat als belangrijkste aspecten van ENCORE de netwerkfunctie en de uitwisseling van kennis tussen wetenschappers en beleidsmakers worden gezien. Tevens worden workshops als erg nuttig ervaren; deze worden om die reden dan ook veelvuldig bezocht. Respondenten geven de huidige activiteiten en taakvervulling een ruime voldoende en een meerderheid is het erover eens dat ENCORE moet worden voortgezet in de huidige vorm. Een zesde van de geënquêteerden geeft aan dat ENCORE in een andere vorm moet worden doorgezet.

6 CONCLUSIE: BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Onderzoeks-
vragen De voorliggende evaluatie van ENCORE over de periode 2005-2008 heeft als voornaamste doel om zowel terug als vooruit te kijken. Hiervoor zijn vier onderzoeksvragen geformuleerd:

- 1) Is ENCORE doelmatig met de subsidie omgegaan?
- 2) Is de subsidie aan ENCORE beleidsmatig doeltreffend geweest?
- 3) Wat heeft ENCORE gedaan met de verbeterpunten en aanbevelingen zoals naar voren gekomen bij de evaluatie in 2005?
- 4) Is ENCORE voor de individuele initiatiefnemers nog steeds een bruikbaar instrument om de doelstellingen te realiseren?

Doelen
ENCORE Om deze onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden, is het noodzakelijk om goed zicht te hebben op de doelen die worden nagestreefd. Bij de oprichting van ENCORE in 2002 zijn vier doelstellingen benoemd. Deze zijn in het kort: kennisuitwisseling, stimuleren van wetenschappelijk onderzoek, stimuleren van wetenschappelijk onderwijs en de intermediairfunctie.

In 2005 is ENCORE geëvalueerd en zijn als gevolg hiervan de doelstellingen aangescherpt. De belangrijkste wijziging betrof het benoemen van kennisuitwisseling als hoofddoelstelling. Verder behoren de stimulering van wetenschappelijk onderwijs en de intermediairfunctie sindsdien niet meer tot hoofddoelstelling maar zijn deze geworden tot nevendoelelstelling. De stimulering van wetenschappelijk onderzoek is weggefallen als doelstelling van ENCORE. Onderstaand overzicht presenteert de na de evaluatie van 2005 geformuleerde hoofddoelstelling en nevendoelelstellingen.

Doelen	
Hoofddoelel- stelling	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van de uitwisseling en creatie van kennis over economische aspecten van marktwerking, mededingingsbeleid en regulering tussen academici, beleidsmakers en toezichthouders.
Nevendoelel- ellingen	<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van doctoraal en postdoctoraal onderwijs op het gebied van industriële organisatie, in het bijzonder marktwerking en regulering. • Functioneren als intermediair voor het uitbesteden van strategisch en/of toegepast onderzoek door beleidsmakers en toezichthouders op het gebied van industriële organisatie, in het bijzonder marktwerking en regulering.

Navolgend zullen we de bovengenoemde onderzoeksvragen één voor één nalopen en voor zover mogelijk beantwoorden. Het lijkt ons het meest logisch om hierbij niet bovengenoemde volgorde te hanteren, maar te beginnen met de vraag in hoeverre de subsidieverlening doeltreffend is geweest, oftewel in welke mate zijn de doelen vervuld?

6.1 Doeltreffendheid

Een complicerende factor bij het in kaart brengen in hoeverre de doelstellingen van ENCORE zijn vervuld, is dat de doelstellingen niet zijn doorvertaald in meetbare indicatoren. De beoordeling van de doeltreffendheid is daardoor van kwalitatieve, beschrijvend aard.

Uitwisseling van kennis

De hoofddoelstelling – kennisuitwisseling tussen wetenschappers en beleidsmakers – wordt door veel verschillende partijen erg belangrijk gevonden. Veel gesprekspartners geven aan dat kennisuitwisseling de kernopdracht van ENCORE zou moeten zijn en daarom terecht als hoofddoelstelling is benoemd. Een belangrijke reden voor het belang dat gesprekspartners en geënquêteerden hechten aan de functie van kennisuitwisseling is ook dat er slechts weinig alternatieve organisaties zijn die deze functie aanbieden. De wenselijkheid van een netwerk blijkt ook uit het geringe aandeel geënquêteerden (21%) dat het eens is met de stelling dat wetenschappers, beleidsmakers en toezichthouders elkaar ook zonder een netwerk goed weten te vinden. Een behoorlijk aandeel (60%) van de geënquêteerden beoordeelt de uitvoering van de functie van kennisuitwisseling door ENCORE als goed tot heel goed. Daarnaast is de overgrote meerderheid (78%) van mening dat ENCORE toezichthouders, beleidsmakers en wetenschappers met elkaar in contact brengt. Toch heeft ENCORE de functie van kennisuitwisseling tot op heden niet optimaal opgepakt. Zo is nog net niet de helft van de geënquêteerden het eens met de stelling dat ENCORE er goed in slaagt om een brug te slaan tussen wetenschap en beleid.

Zwaktes

Zwakke punten ten aanzien van kennisuitwisseling die door gesprekspartners worden genoemd, zijn onder meer dat ENCORE onvoldoende leeft bij de doelgroepen, dat de onderwerpkeuze niet altijd beleidsrelevant dan wel interessant wordt gevonden en dat mede hierdoor de opkomst niet altijd hoog is. De interesses van beleidsmakers en wetenschappers lopen niet altijd parallel. Uit gesprekken en de enquêteresultaten blijkt dat wetenschappers de onderwerpen van ENCORE-activiteiten vaak niet interessant genoeg vinden omdat ze niet specifiek genoeg zijn of al lang bekend zijn bij hen. Aan de andere kant vinden beleidsmakers juist dat onderwerpen in veel gevallen beleidsrelevantie missen. Het is belangrijk een duidelijkere koppeling tussen wetenschappelijke 'state of the art'-inzichten en concrete vragen van beleidsmakers te creëren. Daarnaast speelt nog een andere soortgelijke uitdaging, namelijk het vinden van gemeenschappelijke interesses van de vier initiatiefnemers. Ook hun wensen ten aanzien van onderwerpkeuze blijken nog wel eens uiteen te lopen. Het is daarbij ook lastig om zowel maatwerk te bieden aan de initiatiefnemers alsook onderwerpen te agenderen die 'voor iedereen' interessant zijn.

Conclusie: De doelgroep van beleidsambtenaren en wetenschappers hecht aan het hebben van een platform gericht op kennisuitwisseling. In grote lijnen

zijn de geënquêteerden positief over de wijze waarop ENCORE aan deze hoofddoelstelling invulling heeft gegeven. De gesprekspartners vanuit de vier initiatiefnemers zijn minder positief en plaatsen vooral kanttekeningen bij de mate waarin de ENCORE-activiteiten beleidsrelevant zijn. ENCORE is met het grote aantal activiteiten gericht op kennisuitwisseling doeltreffend, maar er is behoefte aan verbetering wat betreft de ervaren beleidsrelevantie van deze activiteiten.

Nevenfuncties Zowel uit de gesprekken met betrokkenen als uit de enquête komt naar voren dat de nevenfuncties van ENCORE niet goed uit de verf komen. De netwerkorganisatie heeft in de praktijk nauwelijks tot nooit als intermediair voor het uitbesteden van onderzoek door beleidsmakers en toezichthouders gefunctioneerd. Gesprekspartners vragen zich bovendien af of dit wel een taak van ENCORE behoort te zijn. Ook wat betreft de rol van ENCORE om wetenschappelijk onderwijs te bevorderen, bestaan twijfels. Hoewel het belang daarvan wordt onderkend, is het de vraag of ENCORE daadwerkelijk wetenschappelijk onderwijs heeft gestimuleerd. Geënquêteerden geven bovendien aan dat er meer dan voldoende bruikbare alternatieven bestaan als het gaat om stimulering van wetenschappelijk onderwijs.

Conclusie: De evaluatie van 2005 heeft geleid tot een aangescherpte focus van ENCORE, met één hoofddoelstelling en enkele nevendoelen. Deze aangescherpte focus kan rekenen op een breed draagvlak. De nevendoelen worden over het algemeen minder belangrijk gevonden en de bijdrage van ENCORE aan deze doelen als niet wezenlijk gezien. Het lijkt daarom raadzaam om hieruit de conclusie te trekken dat ENCORE zich beter volledig op de hoofddoelstelling van kennisuitwisseling kan richten.

6.2 Doelmatigheid

Bij het bepalen van de doelmatigheid van ENCORE-activiteiten geldt eveneens het obstakel van het gebrek aan meetbare indicatoren. Om de doelmatigheidsvraag te kunnen beantwoorden, is het zaak om de prestaties af te zetten tegen de geleverde inspanningen. In financiële zin gaat het dan om een jaarbudget van meer dan € 300.000.

Ten aanzien van de vraag of deze middelen doelmatig zijn ingezet, concluderen wij als volgt:

- Met een relatief bescheiden budget en een kleine projectorganisatie zijn veel activiteiten georganiseerd. Het aantal activiteiten (vele workshops, brainstorms, Brown Bags en andere activiteiten) lijkt dan goed in verhouding te staan tot het beschikbare budget.
- Daarbij is het aandeel van de subsidie dat aan overhead wordt besteed, sterk gedaald de afgelopen jaren. Dit kan duiden op een doelmatigere besteding van de subsidie. Hierbij moet wel worden aangetekend dat in

2006 en 2007 ook een enkele activiteit is doorgeschoven naar het volgende jaar en dat bij de projectsubsidies sprake is van enige onderuitputting terwijl bij de basissubsidie enigszins wordt overschreden.

- ENCORE is echter geen congresbureau en wil dit terecht ook niet zijn. De doelmatigheid dient primair te worden beoordeeld vanuit de vraag of de ingezette middelen voldoende hebben bijgedragen aan de hoofddoelstelling van ENCORE, namelijk kennisuitwisseling. Vanuit dit perspectief zijn de ten aanzien van de effectiviteit gemaakte kanttekeningen belangrijk.
- De doelmatigheid van ENCORE kan ook worden beoordeeld vanuit het perspectief van individuele beleidsambtenaren. Het beeld is dan dat een gemiddelde beleidsambtenaar behorend tot de doelgroep van ENCORE zo'n één à twee keer per jaar gebruikmaakt van een activiteit (of niet). De kosten per activiteit omgerekend naar deelnemers ligt dan op een niveau dat min of meer vergelijkbaar is met commercieel opgezette workshops of congressen. We tekenen wel aan dat er meestal geen kosten zijn voor accommodatie en dat de kosten voor workshops per persoon dan relatief hoger zijn.

De hamvraag ten aanzien van de doelmatigheid is of met de beschikbare middelen op alternatieve wijze meer effect gerealiseerd zou kunnen worden. De belangrijkste manier om de doelmatigheid dan verder te verhogen ligt naar onze mening dan niet in het vergroten van het aantal activiteiten, maar in het meer beleidsrelevant maken van de te programmeren activiteiten.

6.3 Acties naar aanleiding van eerdere evaluatie

Gesignaleerde knelpunten Knelpunten die in de voorgaande evaluatie aan de orde zijn gekomen zijn de volgende:

1. Verschil in opvatting rol ENCORE: de uitvoerders van ENCORE beschouwen ENCORE met name als instrument om wetenschappelijke kennis te ontsluiten door het beleidsveld kennis te laten nemen van wetenschappelijke inzichten, terwijl de initiatiefnemers vooral ontsluiting van kennis verwachten die direct betrekking heeft op de beleidsproblemen waar zij in de praktijk mee te maken hebben.
2. ENCORE slaagt er nog onvoldoende in om vraag en aanbod met elkaar te verbinden.
3. Botsende opvattingen over de sturing. Bij de initiatiefnemers bestond sterke behoefte aan inhoudelijke sturing, terwijl ENCORE deze bemoeienis niet vond stroken met de uitgangspunten van de subsidie.
4. Uiteenlopend perspectief ten aanzien van belang van de doelstellingen.

Op basis van de enquêteresultaten en met name de gevoerde gesprekken kunnen we concluderen dat alle vier de signaleerde knelpunten tijdens de vorige evaluatie nog steeds spelen. Zo blijkt er nog steeds een verschil in opvatting te zijn over de rol van ENCORE. Vanuit de uitvoerders van ENCORE

wordt met name gewezen op het belang van de signaleringsfunctie van ENCORE. Dit houdt in dat ENCORE soms kiest voor een onderwerp waar de initiatiefnemers nu nog weinig mee te doen hebben, maar waarvan ENCORE verwacht dat dit in de toekomst voor hen van belang zal zijn. Vanuit de initiatiefnemers wordt met name gewezen op het belang van voldoende beleidsrelevantie, oftewel de onderwerpkeuze dient aan te sluiten bij de beleidsdossiers waar toezichthouders en beleidsmedewerkers momenteel mee bezig zijn. Mede door dit verschil in opvatting sluiten vraag en aanbod vaak onvoldoende op elkaar aan. Daarnaast bestaan er verschillen tussen de wensen van de vragers waardoor het voor ENCORE moeilijker wordt om met een voor iedereen passend aanbod te komen. Ook op het gebied van sturing worden nog steeds knelpunten gesignaleerd. Zo ervaart ENCORE momenteel onvoldoende inhoudelijke sturing²⁸, terwijl vanuit de initiatiefnemers juist ervaren wordt dat ENCORE onvoldoende open staat voor onderwerpsuggesties van de initiatiefnemers. Het uiteenlopende perspectief ten aanzien van het belang van de doelstellingen is in grote mate opgevangen door kennisuitwisseling als hoofddoelstelling te benoemen en de stimulering van wetenschappelijk onderwijs en de intermediairfunctie als nevenfuncties te benoemen. De stimulering van wetenschappelijk onderzoek is helemaal weggevallen als doelstelling.

Aanbevelingen Op basis van de evaluatie-uitkomsten schetste Research voor Beleid het volgende toekomstperspectief voor ENCORE:

1. Oplossen knelpunten in huidige subsidierelatie. Met name duidelijkheid over de rol van ENCORE is hierbij van belang.
2. Vormgeving subsidierelatie. Er moeten in de subsidie prikkels worden ingebouwd die ervoor zorgen dat ENCORE voldoende rekening houdt met behoeften bij initiatiefnemers.
3. Inhoudelijke verbetering activiteiten.

Zoals hierboven al beschreven is nog steeds behoefte aan meer duidelijkheid over de rol van ENCORE en aan een meer transparante, meetbare en stuurbare subsidierelatie. Deze aanbevelingen zijn dan ook onvoldoende opgepakt door ENCORE. Ook de inhoudelijke verbetering van de activiteiten lijkt onvoldoende van de grond te zijn gekomen als we de rapportcijfers in de huidige evaluatie vergelijken met de voorgaande evaluatie. De inhoud van de bezochte activiteiten en de aansluiting van de activiteit op de behoefte scoren beide lager dan tijdens de voorgaande evaluatie. Alleen het nut van de informatie voor de dagelijkse werkzaamheden scoort iets hoger.

²⁸ Waarbij aangetekend dat bij de eerste evaluatie door ENCORE is aangegeven een (te) sterke inhoudelijke aansturing onwenselijk te vinden. Momenteel geven zowel de initiatiefnemers als ENCORE aan dat een goede inhoudelijke aansturing belangrijk is en dit kan ook prima samen gaan met het behoud van de onafhankelijke signaleringsfunctie van ENCORE.

Tabel 6.1 Rapportcijfers in 2005 en 2008

	Evaluatie 2005	Evaluatie 2008
Inhoud bezochte activiteiten	7,4	7,1
Organisatie bezochte activiteiten	7,9	7,3
Nut informatie voor dagelijkse werkzaamheden	6	6,2
Aansluiting activiteit op behoefte	7	6,5

Conclusie: De aanbevelingen die in de vorige evaluatie zijn gedaan, zijn ook nu weer relevant en zijn dus onvoldoende opgepakt. Overigens spelen de initiatiefnemers hierbij ook een rol. Met name het verschil in opvatting over de rol van ENCORE en de aansturing van ENCORE zijn knelpunten die gezamenlijk opgepakt hadden moeten worden.

6.4 Doorgaan met ENCORE of niet: toekomstbeelden

De vierde onderzoeksvraag luidt of ENCORE voor de individuele initiatiefnemers nog steeds een bruikbaar instrument is om de doelstellingen te realiseren. Dit is vanzelfsprekend een vraag die uiteindelijk alleen de initiatiefnemers zelf kunnen beoordelen, maar de gevoerde gesprekken en de uitgezette enquête leveren wel bruikbare inzichten op. Kort samengevat komen die neer op de volgende constatering:

- Er is een grote behoefte aan een platform gericht op kennisuitwisseling op het gebied van marktwerking en regulering. ENCORE voorziet hierin en vanuit dat perspectief zou continuering logisch zijn.
- De geconstateerde kritiek ten aanzien van met name de beleidsrelevantie is echter wel zodanig dat bij continuering op dit punt concrete verbeteringen moeten worden gerealiseerd.
- Het is wenselijk om de met de evaluatie van 2005 ingezette focus op kennisuitwisseling dan verder door te voeren en de huidige neven-doelen te schrappen.
- Daarnaast is het ook essentieel dat de relatie tussen ENCORE en de initiatiefnemers verbetert. De initiatiefnemers vinden dat ENCORE te weinig oog heeft voor hun behoeften en te weinig actief communiceert over te agenderen onderwerpen en ENCORE ervaart juist onvoldoende inhoudelijke aansturing. Ook kan worden geconstateerd dat bij de initiatiefnemers het commitment ten aanzien van ENCORE afbrokkelt en dat met name het hoger- en middenmanagement ook weinig activiteiten bezoeken.

Zo doorgaan? Gelet op de hiervoor geconstateerde kritiek op de wijze waarop ENCORE momenteel invulling geeft aan haar taken, ligt het niet voor de hand dat ENCORE wordt voortgezet op de manier waarop de organisatie momenteel functioneert.

De belangrijkste verbeterpunten moeten worden gezocht op twee terreinen:

- Inhoudelijk: vergroten van de ervaren beleidsrelevantie van activiteiten.

- Sturing: verbeteren van de subsidierelatie omdat momenteel aan beide zijden onvrede heerst.

Op de noodzaak om de ervaren beleidsrelevante van de activiteiten te vergroten is hiervoor uitgebreid ingegaan. Met betrekking tot de sturing kunnen verbeteringen worden gezocht in de structuur van de aansturing dan wel wat betreft de wijze waarop de initiatiefnemers en ENCORE met elkaar omgaan.

Aanpassingen Wij verwachten per saldo van structuuraanpassingen minder soelaas dan van het verbeteren van de onderlinge communicatie en het vergroten van de gevoeligheid van ENCORE voor de wensen van de initiatiefnemers. Ten aanzien van de structuur is door ENCORE de suggestie gedaan om de stuur- en begeleidingsgroep te integreren. Dit wordt door de initiatiefnemers echter als onwenselijk gezien omdat een stuurgroep enerzijds een belangrijke rol heeft bij het vaststellen van het jaarplan en het halverwege het jaar en aan het einde daarvan opmaken van de balans maar anderzijds weer niet frequent genoeg bijeenkomt om de 'dagelijkse' aansturing van ENCORE op zich te kunnen nemen. Daarvoor blijft een begeleidingsgroep noodzakelijk. Wel zou overwogen kunnen worden om één of twee keer per jaar de begeleidingsgroep uit te breiden met andere inhoudelijke betrokkenen vanuit de vier initiatiefnemers om dan in breder verband met elkaar te brainstormen over de programmering en agendering. Dit dan als extra aanvullende waarborg om in ieder geval vanuit de initiatiefnemers te komen tot optimale condities voor de gewenste beleidsrelevantie van de ENCORE-activiteiten. Verder kan per activiteit door ENCORE worden gevraagd om één contactpersoon aan de zijde van één van de initiatiefnemers aan te wijzen waarmee deze activiteit wordt voorbereid, met name ook wat betreft de inhoudelijke uitwerking van het te behandelen thema, de uit te nodigen sprekers en dergelijke.

De belangrijkste verbeteringen dienen echter gerealiseerd te worden in de wijze waarop initiatiefnemers en ENCORE met elkaar communiceren. Met name dient ENCORE actiever de behoeften en wensen van de initiatiefnemers te registreren om hier vervolgens ook concrete invulling aan te geven. Het lijkt verder zinvol om vast te leggen dat ENCORE met enige regelmaat, bijvoorbeeld twee keer per jaar, met de vier initiatiefnemers afzonderlijk overlegt over de daar levende behoeften en wensen ten aanzien van de programmering en uitwerking van concrete activiteiten.

Zelf doen? Een alternatief voor het uitbesteden van de kennisuitwisselingsfunctie aan ENCORE is om deze taken zelf uit te voeren. Hier kleven echter ook nadelen aan omdat het organiseren van activiteiten bewerkelijk is en vooral ook omdat het kerndoel van ENCORE is om de brug te slaan tussen wetenschap en beleid. Als de initiatiefnemers de activiteiten weer terugnemen, dan kan dit ten koste gaan van het langetermijnperspectief van de wetenschap; het risico is dan groot dat de dagelijkse beleidsactualiteit te sterk gaat domineren. Een voorwaarde voor een dergelijk scenario is dan dat er voldoende en

gekwalficeerde capaciteit intern wordt vrijgemaakt voor het organiseren van de kennisuitwisselingsactiviteiten. Per saldo is de vraag of dit scenario beter gaat werken en/of minder kost.

Aanbesteden? Een groot deel van de gesprekspartners vanuit de initiatiefnemers stelt dat bij continuering in ieder geval zou moeten worden gekozen voor aanbesteden. RegioPlan heeft deze vraag niet gezien vanuit juridisch perspectief, maar vanuit het oogpunt van doeltreffendheid en doelmatigheid kan een dergelijke keuze wel worden onderbouwd.

Het aanbesteden dwingt de initiatiefnemers om gezamenlijk scherp te formuleren welke behoeften men heeft. Verder zijn er zeker enkele organisaties die interesse zullen hebben in het vervullen van de ENCORE-functies. Bij een aanbesteding kan de daar aanwezige creativiteit worden aangesproken en mogelijk kan er ook enige besparing worden gerealiseerd.

Splitsen? Door een enkele gesprekspartner is aangegeven dat het ook mogelijk is om per activiteit een organisatie te zoeken die deze organiseert. Dit lijkt echter niet bevorderlijk voor de doelmatigheid en bovendien gaat een dergelijk scenario ook ten koste van de platform- en netwerkfunctie die juist zo breed wordt onderschreven.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

ONDERZOEKSVRAGEN

Tabel B1.1 Onderzoeksvragen

Hoofdvragen	Subvragen
1) Is ENCORE doelmatig met de subsidie omgegaan?	<p>A. Wat is de gerealiseerde 'output' van ENCORE?</p> <p>B. Wat zijn de kosten (subsidiebedrag) per type activiteit en per jaar?</p> <p>C. Wat zijn overheadkosten per jaar?</p> <p>D. Hoe verhouden de kosten (subsidie) zich tot de baten (output)?</p>
2. Is de subsidie aan ENCORE beleidsmatig doeltreffend geweest?	<p>A. Tot welke resultaten hebben de activiteiten (output) van ENCORE geleid?</p> <p>B. Hebben de activiteiten van ENCORE vanuit het perspectief van de doelgroepen tot voldoende resultaat geleid?</p> <p>C. Had ENCORE een hoger resultaat kunnen boeken indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de doelgroepen meer betrokken waren bij de ontwikkeling en uitvoering van de activiteiten? • meer gebruikgemaakt was van de fellow en associates-netwerken? • meer dan wel efficiënter gebruik was gemaakt van de financiële middelen? • meer gebruik was gemaakt van andere mogelijkheden, namelijk.. <p>D. In welke mate dragen haar activiteiten bij aan de doelstellingen van de initiatiefnemers?</p> <p>E. Heeft ENCORE voldoende resultaat geboekt?</p>
3. Wat heeft ENCORE gedaan met de verbeterpunten en aanbevelingen zoals naar voeren gekomen bij de evaluatie in 2005?	<p>A. Hoe is de relatie tussen ENCORE en de initiatiefnemers? Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de wederzijdse verwachtingen • de communicatie tussen uitvoerders en initiatiefnemers • de aansturing • etc. <p>B. Welke invloed hebben de wijzigingen in de doelstellingen gehad?</p>
4. Is ENCORE voor de individuele initiatiefnemers nog steeds een bruikbaar instrument om de doelstellingen te realiseren?	<p>A. Voldoen de huidig geldende doelstellingen nog aan de behoeftes van de individuele initiatiefnemers?</p> <p>B. Voldoet de invulling van de huidig geldende doelstellingen nog aan de behoeftes van de individuele initiatiefnemers?</p> <p>C. Gegeven de behoeftes van de initiatiefnemers, welke voor- en nadelen zijn er om gezamenlijk iets te doen, zoals nu gebeurt middels ENCORE?</p> <p>D. Zijn er alternatieven voor de huidige opzet van ENCORE?</p> <p>E. Zijn er activiteiten die elders worden opgepakt, waardoor de doelstellingen van de initiatiefnemers (deels) kunnen worden gerealiseerd zonder ENCORE?</p>

BIJLAGE 2

LIJST MET GEÏNTERVIEWDEN

Ministerie van Economische Zaken

- Kick Bruin, DG Energie en Telecom;
- Marc Hamелеers, directie Marktwerving;
- Hans Kwakkenbos, DG Energie en Telecom;
- Ronald van der Luit, DG Energie en Telecom;
- Marjolein Sonnema, DG Energie en Telecom;
- Tjade Strobant, DG Economische politiek, directie EMC;
- Rudy van Zijp, DG Economische politiek, directie EMC.

NMa

- Ron Kemp;
- Erik Kloosterhuis;
- Fieke van der Lecq;
- Jarig van Sinderen.

OPTA

- Esther IJskens;
- Michiel Lugt, associate ENCORE;
- Martijn Meijers;
- Ellen Oltmann;
- Robert Stil;
- Martijn Wolthof.

ENCORE-organisatie

- Wim Driehuis, algemeen directeur ENCORE;
- Audrey Peters, netwerkcoördinator ENCORE;
- Maarten Pieter Schinkel, academisch directeur ENCORE.

Overige gesprekspartners

- Paul de Bijl, CPB, fellow ENCORE;
- Arnoud Boot, Universiteit van Amsterdam, ACLE, fellow ENCORE;
- Patrick van Cayseele, Katholieke Universiteit Leuven en Universiteit van Amsterdam, fellow ENCORE;
- Eric van Damme, Tilec, fellow ENCORE;
- Victor Ginsburgh, Université Libre de Bruxelles, fellow ENCORE ;
- Sander Onderstal, Universiteit van Amsterdam, fellow ENCORE;
- Joost Poort, SEO Economisch Onderzoek;
- Heine van Wieren, NZa, associate ENCORE.

BIJLAGE 3

EEN OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN 2005-2007

Tabel B3.1

	2005	2006	2007
Signaleringsfunctie <i>Brainstorms</i>	Nota Frequentiebeleid en het Review nieuwe reguleringskader elektronische communicatiesector bij DG TP bij ministerie van EZ	Een Markt voor Verhandelbare EMC's Damage Actions for Breach of the Community Competition Rules De Revisie van Artikel 82 Complexe regulerings topics in de Telecommunicatiesector Karteldetectie	Europees Toezicht op Staatssteun en Nationaal Belang Modelling ex- ante Effects of one-way Telecom Regulation Competition Assessment Toolkit
Signaleringsfunctie <i>Workshops</i>	Evaluation of Competitive and Regulatory Policies Experiments for Antitrust Policies The Economics of Collusion Consumenten en Mededinging	Consumer Search and Switching Costs Voice-over Internet Protocol Netwerkneutraliteit Web-cast symposium over The Future of Telecoms Regulation	Nederlandse Woningmarkt Assessment of Non-Horizontal Concentrations Plea Bargaining in the EC Competition Law System Barriers to Private Damage Actions in Europe Vertical Separation in Network Industries
Netwerkfunctie	Conferentie 'Welfare and Competition' Bijeenkomst ENCORE Council of Economic Advisors	ENCORE Associates Network Uitbreiding Fellows Network ENCORE Fellows & Associates Day	Research & Education Day Uitbreiding Fellows Network Inzet Fellows en Associates

	2005	2006	2007
Scholingsfunctie	ENCORE/IO-seminars	Brown Bag met Michael Waterson over Marktwerving en Consumentengedrag	2007 Tweede ENCORE Fellows and Associates Meeting Presentatie Handbook 'European Commission Decisions on Competition'
	Summer Schools: Principles School	Brown Bag voor MinEZ, MinFin en NMa	Brown Bag met Preston R. McAfee
	Summer Schools: Graduate School	Brown Bag Innovation and Competitive Pressure	Brown Bag met John E. Kwoka
	Summer Schools: Intermediate Schools	Brown Bag Classroom Experiment 'Leniency Programs'	ENCORE Master Class 'Advanced Issues in European Competition Law Enforcement'
	Bezoekers en gasten	ENCORE Intermediate Summer School	ENCORE Summer School Principles
	Onderzoek (papers jaarconferentie, project Effectiviteit clementieregelingen, overige papers)	Inleidende cursus 'Economische Principes van Mededinging en Regulering'	
	ENCORE Masters Thesis Prize	Rondetafel discussie IO Research & Education Day	
	Trainee Pool ²⁹	Trainee Pool	
	Handboek Case Studies	Handbook DG Comp Decisions Masterclass Competition Law Enforcement	
		Jaarcongres	Jaarcongres
Communicatie-functie	Jaarcongres	Jaarcongres	Jaarcongres
	ENCORE Update ENCORE Once More Website	Thesis Prizes ENCORE Once More Website Pers	Thesis Prizes ENCORE Once More Website Communicatie plan

²⁹ Studenten die zich tijdens hun studie hebben bekwaamd in de theoretische aspecten van marktwerving en regulering kunnen hun vaardigheden aanscherpen door een stageverblijf bij de initiatiefnemers.

2005	2006	2007
	Co-sponsoring Earie- Congres	Presentatie voor nieuwe mdw. EZ

BIJLAGE 4

OVERZICHT BEGROTINGEN 2005, 2006 EN 2007

Tabel B4.1 Begroting en realisatie 2005

	Begroting 2005 (x € 1.000)	Realisatie 2005 (in % begroting)
Onderzoek	112	105 (93,8%)
Handboek casestudies	19	13 (68,4%)
Activiteiten	55	49 (89,1%)
Masters Thesis Prize	9	8 (88,9)
Bezoekers en gasten	20	13 (65%)
Werkings- en automatiseringskosten	31	33 (106,5%)
Salarissen	178	182 (102,2%)
Huisvesting	20	18 (90%)
Onvoorzien	10	6 (60%)
Totaal	454	427 (94,1%)

Tabel B4.2 Begroting en realisatie 2006

	Begroting 2006 (x € 1.000)	Realisatie 2006 (in % van begroting)
Basissubsidie		
Website en databases	14	15 (107,1%)
Secretariaat en administratie	26	27 (103,8%)
Communicatie	15	15 (100%)
Algemeen management	41	47 (114,6%)
Wetenschappelijk management	16	20 (125%)
Master Thesis Prize	12	9 (75%)
Seminars (academisch)	6	4 (66,7%)
Trainee pool	2	0 (0%)
<i>Subtotaal (afgerond)</i>	<i>130</i>	<i>137 (105,4%)</i>
Projectsubsidie		
Workshops	47	38 (80,9%)
Jaarconferentie	50	44 (88%)
Handboek DG Comp Decisions	34	39 (114,7%)
EARIE 2006	10	10 (100%)
Brainstorms en BB Meetings	36	24 (66,7%)
Research & Education	43	7 (16,3%)
ENCORE Thesis Prizes	-	-
Research & Education Day en Studio	-	-
Fellows & Associates Day	-	-
Overige projecten	0	21 (-)
<i>Subtotaal (afgerond)</i>	<i>220</i>	<i>183 (83,2%)</i>
Totaal	350	320 (91,4%)

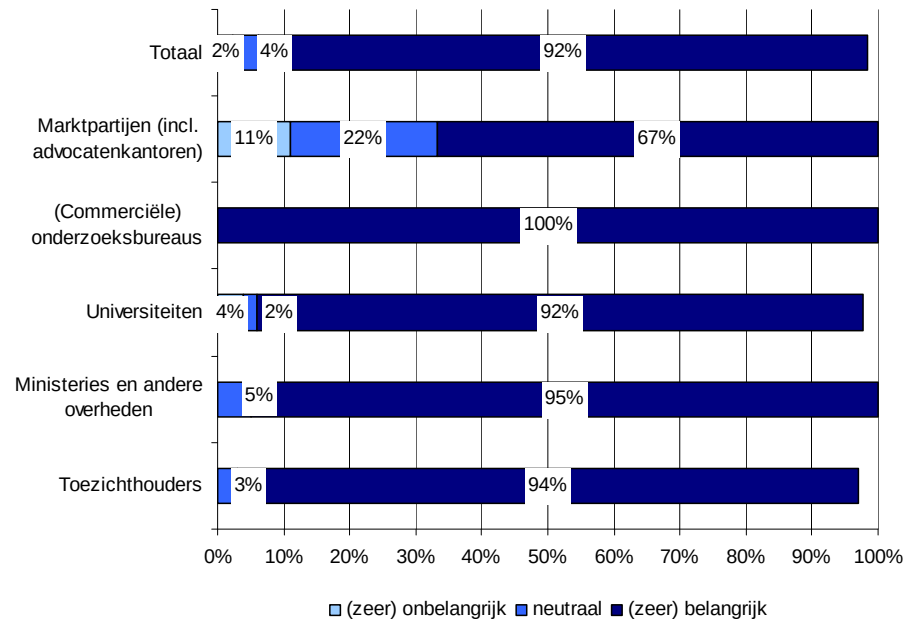
Tabel B4.3 Begroting en realisatie 2007

	Begroting 2007 (x € 1.000)	Realisatie 2007 (in % van begroting)
Basissubsidie		
Website en databases	-	-
Secretariaat en administratie	30	31 (103,3%)
Communicatie	23	26,5 (115,2%)
Algemeen management	46	59 (128,3%)
Wetenschappelijk management	16	19,5 (121,9%)
Master Thesis Prize	-	-
Seminars (academisch)	-	-
Trainee pool	-	-
<i>Totaal (afgerond)</i>	<i>115</i>	<i>136 (118,3%)</i>
Projectsubsidie		
Workshops	99	93,5 (94,4%)
Jaarconferentie	49	41,5 (84,7%)
Handboek DG Comp Decisions	-	-
EARIE 2006	-	-
Brainstorms en BB Meetings	30	26 (86,7%)
Research & Education	-	-
ENCORE Thesis Prizes	14	11 (78,6%)
Research & Education Day en	20	17 (85%)
Studio	-	-
Fellows & Associates Day	9	11 (122,2%)
Overige projecten	-	-
<i>Totaal (afgerond)</i>	<i>221</i>	<i>200 (90,5%)</i>
Totaal	336	336 (100%)

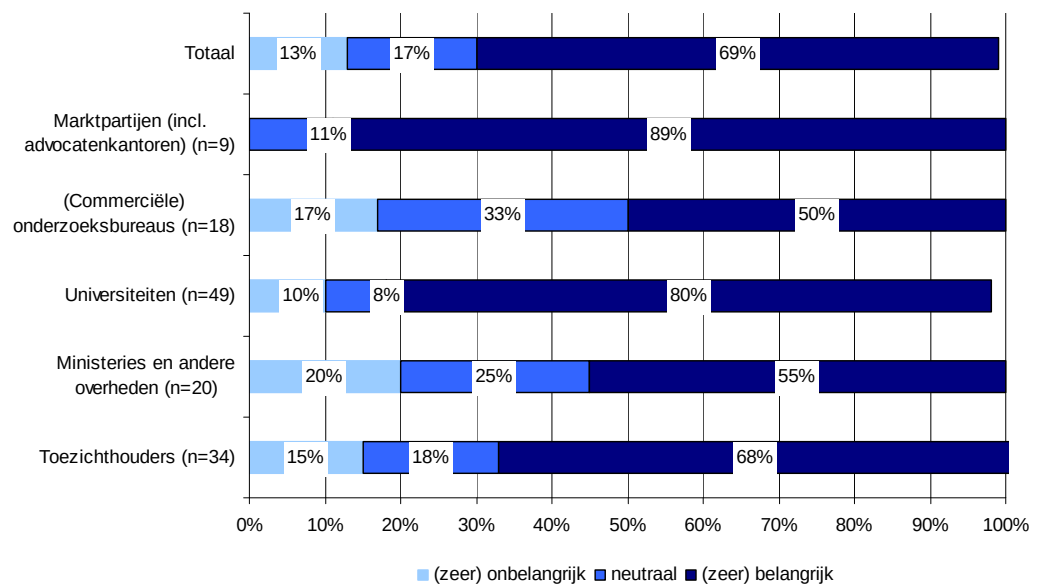
BIJLAGE 5

BELANG VAN ENCORE-FUNCTIES

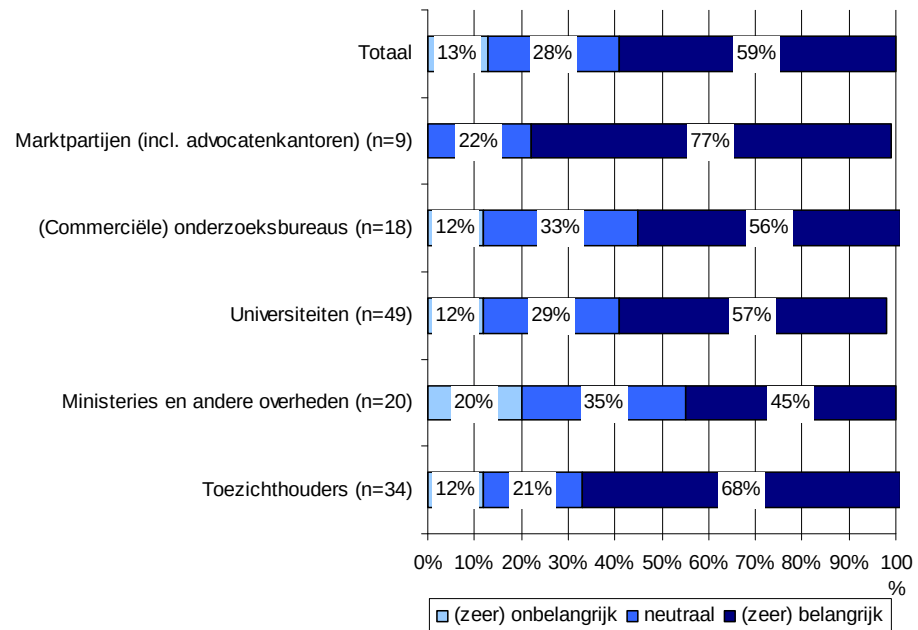
Figuur B5.1 Het belang van kennisuitwisseling naar type organisatie

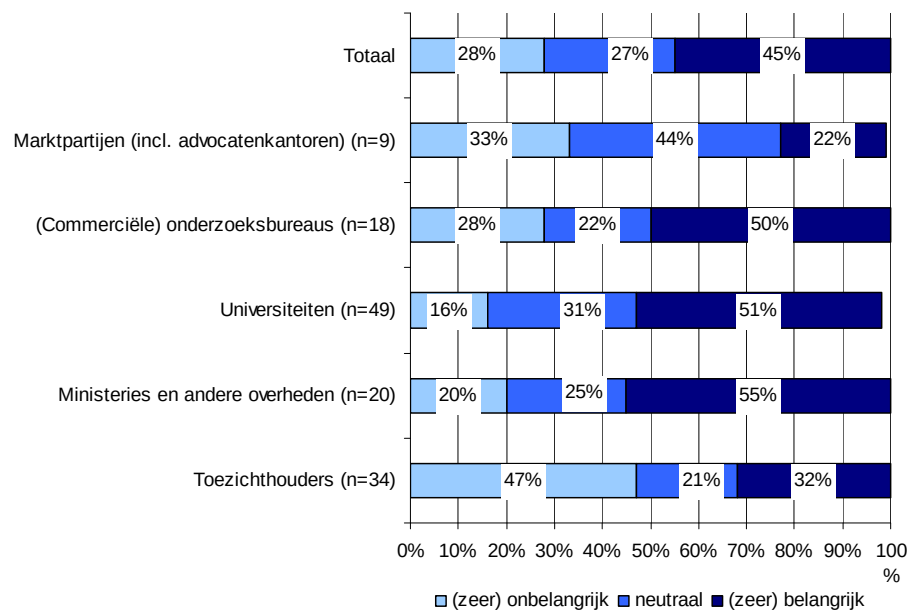
Figuur B5.2 Het belang van stimulering van wetenschappelijk onderzoek naar type organisatie

Figuur B5.3 Het belang van stimulering van wetenschappelijk onderwijs naar type organisatie

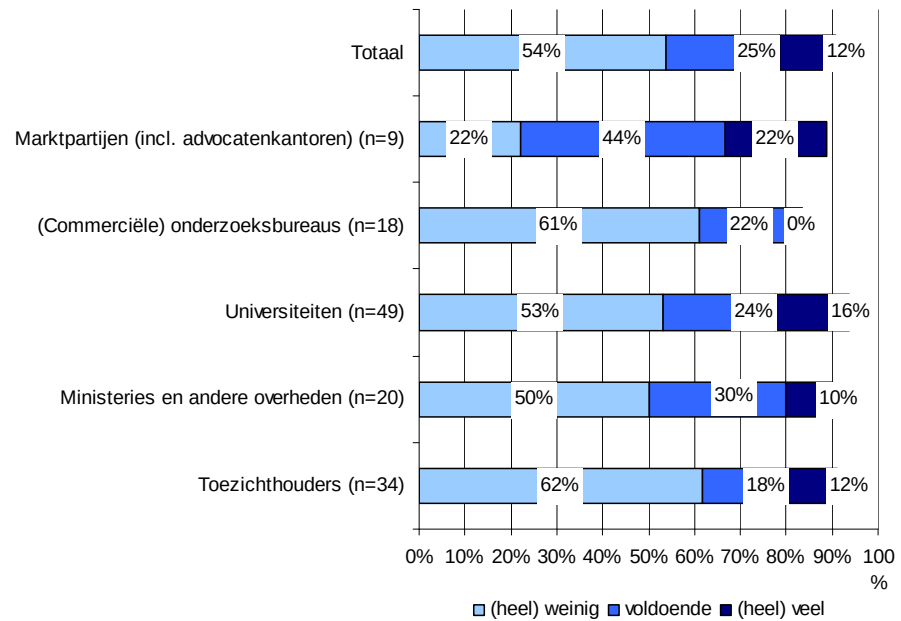
Figuur B5.4 Het belang van de intermediairfunctie naar type organisatie

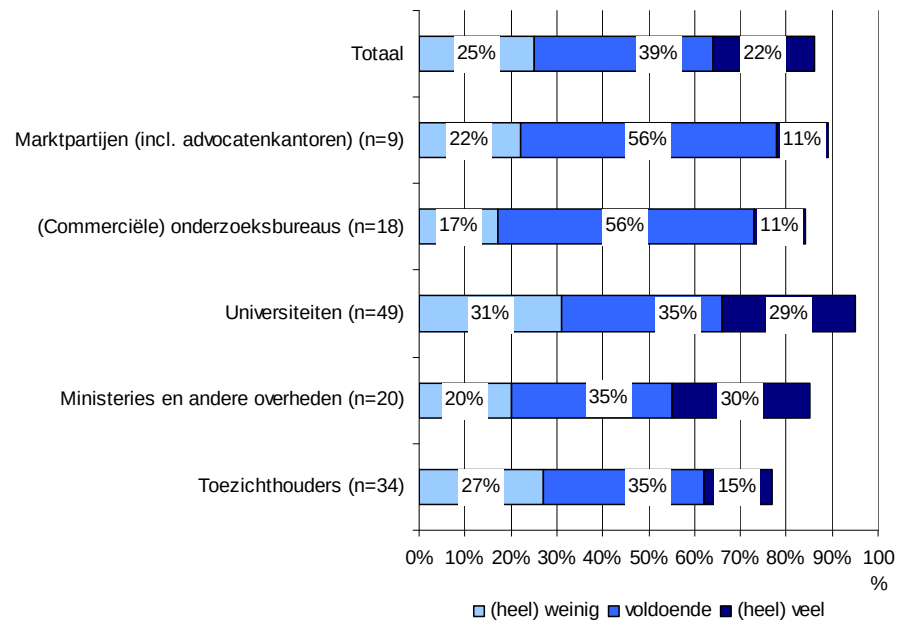
BIJLAGE 6

ALTERNATIEVEN VOOR ENCORE

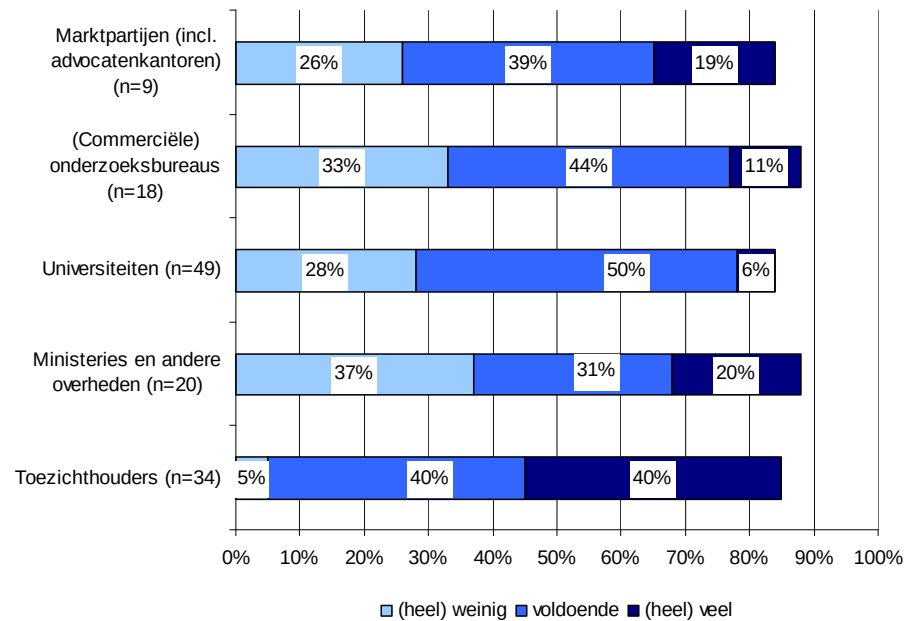
Figuur B6.1 Bruikbare alternatieven voor kennisuitwisseling

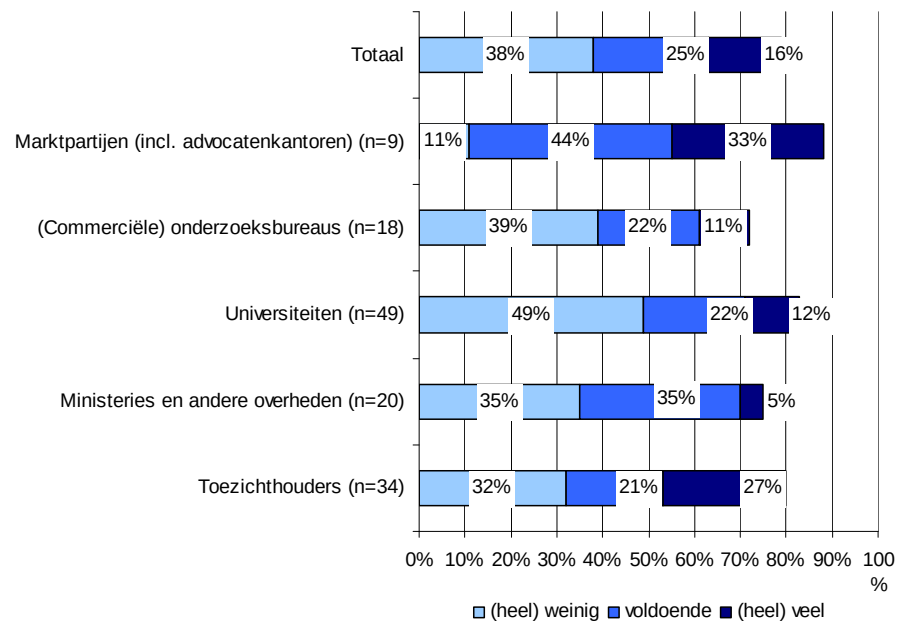
Figuur B6.2 Bruikbare alternatieven om wetenschappelijk onderzoek te stimuleren

Figuur B6.3 Bruikbare alternatieven om wetenschappelijk onderwijs te stimuleren

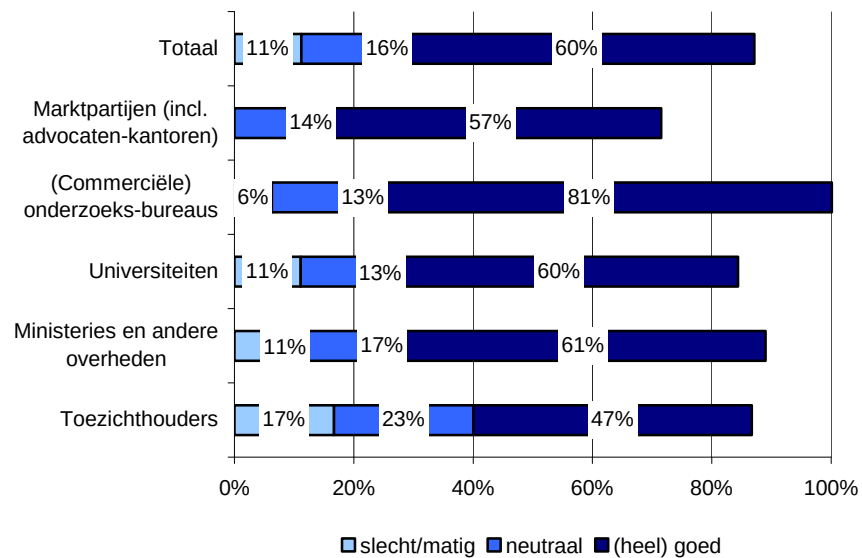
Figuur B6.4 Bruikbare alternatieven voor de intermediairfunctie

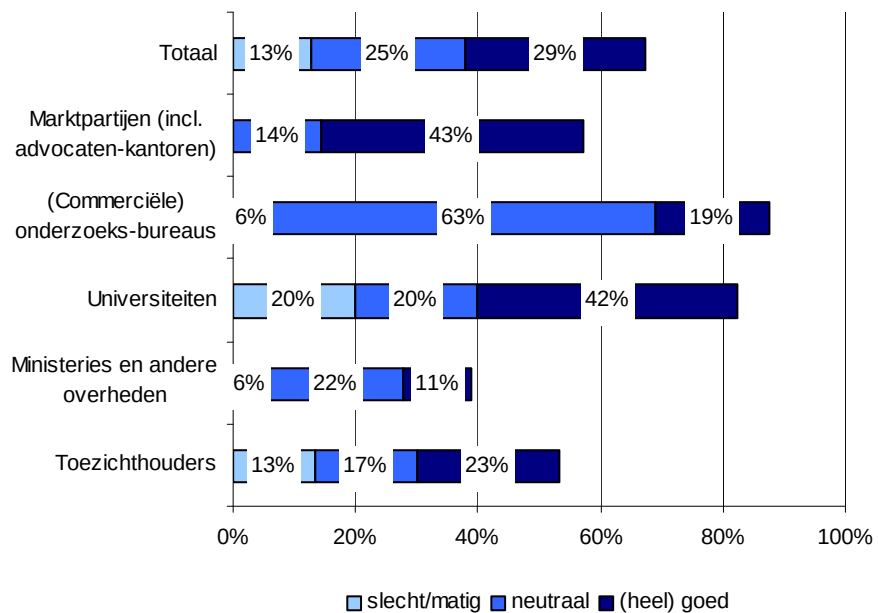
BIJLAGE 7

BEOORDELING VAN ENCORE-FUNCTIES

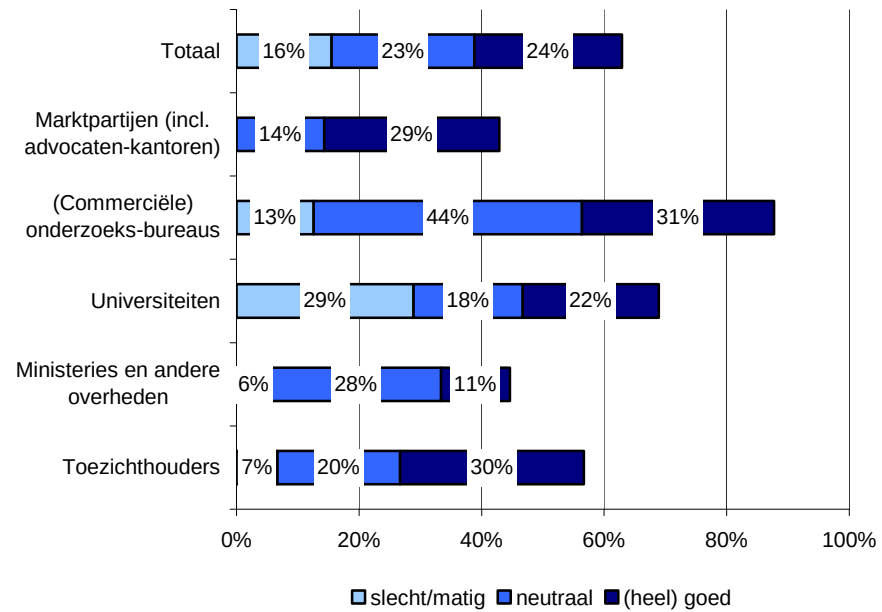
Figuur B7.1 Beoordeling kennisuitwisseling

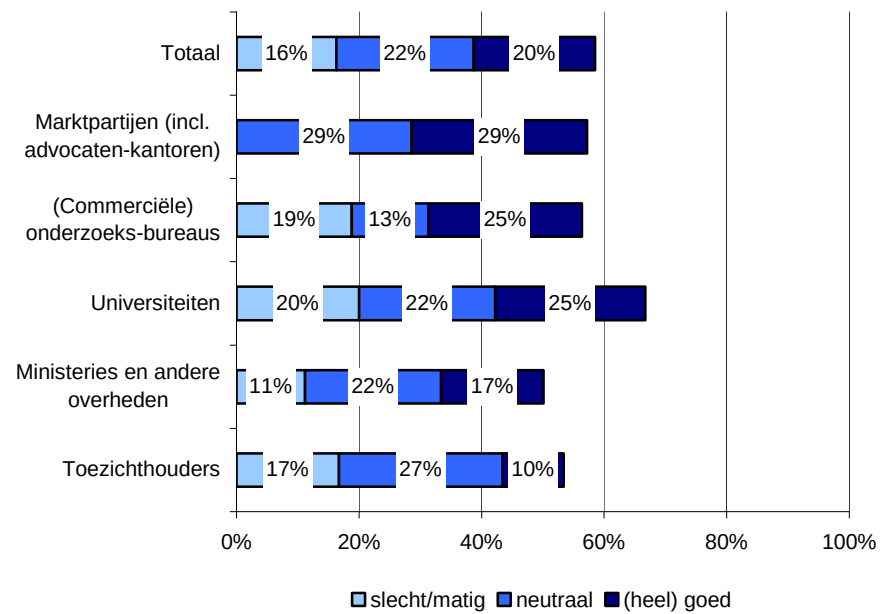
Figuur B7.2 Beoordeling stimulerende rol wetenschappelijk onderzoek

Figuur B7.3 Beoordeling stimulerende rol wetenschappelijk onderwijs

Figuur B7.4 Beoordeling intermediairfunctie

BIJLAGE 8

REDENEN OM NIET VAKER DEEL TE NEMEN

**Tabel B8.1 Redenen om niet vaker deel te nemen aan brainstorms/
Brown Bags (n=108)**

	Percentage
Niet alle onderwerpen zijn relevant voor eigen werkzaamheden	51%
Te druk, geen tijd	48%
Deze activiteiten sluiten niet aan op mijn behoefte	16%
Te ver	14%
Ik ben pas sinds kort op de hoogte van de activiteiten	13%
Niet alle onderwerpen zijn interessant	13%
De organisatie waar ik werkzaam ben, beschikt zelf over een onderzoeksgroep/netwerk waar ik terecht kan	6%
Alternatieve organisaties bieden activiteiten die beter aansluiten op kennisbehoeftes	5%
De inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten is onvoldoende	2%
Anders	7%

Tabel B8.2 Redenen om niet vaker deel te nemen aan workshops (n=108)

	Percentage
Niet alle onderwerpen zijn relevant voor eigen werkzaamheden	60%
Te druk, geen tijd	60%
Niet alle onderwerpen zijn interessant	23%
Deze activiteiten sluiten niet aan op mijn behoefte	13%
Te ver	13%
Alternatieve organisaties bieden activiteiten die beter aansluiten op kennisbehoeftes	7%
De organisatie waar ik werkzaam ben, beschikt zelf over een onderzoeksgroep/netwerk waar ik terecht kan	7%
Ik ben pas sinds kort op de hoogte van de activiteiten	5%
De inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten is onvoldoende	2%
Anders	4%

BIJLAGE 9

FREQUENTE VS. NIET-FREQUENTE DEELNEMERS

Tabel B9.1 Belang functie stimuleren van wetenschappelijk onderzoek (n=130)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Zeer onbelangrijk	4%	4%	4%
Onbelangrijk	2%	14%	9%
Neutraal	19%	16%	17%
Belangrijk	45%	42%	43%
Heel belangrijk	28%	25%	26%
Geen mening/weet niet	2%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.2 Belang functie stimuleren van wetenschappelijk onderwijs (n=130)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Zeer onbelangrijk	4%	4%	4%
Onbelangrijk	4%	12%	9%
Neutraal	28%	27%	28%
Belangrijk	43%	36%	39%
Heel belangrijk	19%	21%	20%
Geen mening/weet niet	2%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.3 Belang functie stimuleren van kennisuitwisseling (n=130)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Zeer onbelangrijk	2%	0%	1%
Onbelangrijk	4%	0%	2%
Neutraal	4%	4%	4%
Belangrijk	25%	38%	32%
Heel belangrijk	62%	58%	60%
Geen mening/weet niet	4%	0%	2%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.4 Belang functie intermediairfunctie (n=130)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Zeer onbelangrijk	6%	9%	8%
Onbelangrijk	22%	18%	20%
Neutraal	30%	25%	27%
Belangrijk	21%	34%	29%
Heel belangrijk	19%	14%	16%
Geen mening/weet niet	2%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.5 Alternatieven voor stimuleren wetenschappelijk onderzoek (n=130)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Heel weinig	6%	1%	3%
Weinig	25%	21%	22%
Voldoende	42%	38%	39%
Veel	9%	14%	12%
Heel veel	8%	10%	9%
Geen mening/weet niet	11%	16%	14%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.6 Alternatieven voor stimuleren wetenschappelijk onderwijs (n=130)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Heel weinig	4%	5%	5%
Weinig	23%	21%	22%
Voldoende	47%	33%	39%
Veel	9%	12%	11%
Heel veel	6%	9%	8%
Geen mening/weet niet	11%	21%	17%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.7 Alternatieven voor kennisuitwisseling (n=130)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Heel weinig	2%	7%	5%
Weinig	43%	53%	49%
Voldoende	28%	22%	25%
Veel	11%	5%	8%
Heel veel	8%	3%	5%
Geen mening/weet niet	8%	10%	9%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.8 Alternatieven voor intermediairfunctie (n=130)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Heel weinig	6%	8%	7%
Weinig	34%	30%	32%
Voldoende	28%	23%	25%
Veel	9%	8%	9%
Heel veel	8%	8%	8%
Geen mening/weet niet	15%	23%	20%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.9 Beoordeling stimulering wetenschappelijk onderzoek (n=116)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Slecht	2%	6%	4%
Matig	6%	11%	9%
Neutraal	21%	29%	25%
Goed	30%	25%	28%
Heel goed	2%	2%	2%
Geen mening/weet niet	40%	27%	33%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.10 Beoordeling stimulering wetenschappelijk onderwijs (n=116)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Slecht	2%	6%	4%
Matig	13%	10%	11%
Neutraal	21%	25%	23%
Goed	15%	25%	21%
Heel goed	2%	5%	3%
Geen mening/weet niet	47%	29%	37%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.11 Beoordeling kennisuitwisseling (n=116)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Slecht	8%	0%	3%
Matig	8%	8%	8%
Neutraal	13%	19%	16%
Goed	34%	52%	44%
Heel goed	15%	16%	16%
Geen mening/weet niet	23%	5%	13%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.12 Beoordeling intermediairfunctie (n=116)

	Frequente deelnemers	Niet-frequente deelnemers	Totaal
Slecht	6%	6%	6%
Matig	8%	13%	10%
Neutraal	19%	25%	22%
Goed	13%	14%	14%
Heel goed	8%	5%	6%
Geen mening/weet niet	47%	37%	41%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B9.13 Redenen om niet vaker deel te nemen volgens niet-frequente deelnemers

	Frequent	Niet-frequent
Te druk, geen tijd	73%	51%
Onderwerpen zijn niet relevant voor eigen werkzaamheden	60%	43%
De activiteiten sluiten niet aan op mijn behoefte	27%	8%
Onderwerpen zijn niet interessant	12%	8%
Te ver	10%	17%
De organisatie waar ik werkzaam ben, beschikt zelf over een onderzoeksgroep/netwerk waar ik terecht kan	8%	9%
Alternatieve organisaties bieden activiteiten die beter aansluiten op kennisbehoeftes	3%	11%
Ik ben pas sinds kort op de hoogte van de activiteiten	3%	6%
Niet op de hoogte van activiteiten	2%	15%
De inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten is onvoldoende	2%	6%
Anders	7%	8%

BIJLAGE 10

INITIATIEFNEMERS VS. NIET-INITIATIEFNEMERS

Tabel B10.1 Belang functie stimuleren van wetenschappelijk onderzoek (n=130)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Zeer onbelangrijk	2%	5%	4%
Onbelangrijk	15%	7%	9%
Neutraal	20%	16%	17%
Belangrijk	46%	42%	43%
Heel belangrijk	17%	30%	26%
Geen mening/weet niet	0%	1%	1%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.2 Belang functie stimuleren van wetenschappelijk onderwijs (n=130)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Zeer onbelangrijk	2%	5%	4%
Onbelangrijk	15%	6%	9%
Neutraal	27%	28%	28%
Belangrijk	37%	40%	39%
Heel belangrijk	20%	20%	20%
Geen mening/weet niet	0%	1%	1%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.3 Belang functie stimuleren van kennisuitwisseling (n=130)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Zeer onbelangrijk	0%	1%	1%
Onbelangrijk	0%	2%	2%
Neutraal	2%	5%	4%
Belangrijk	32%	33%	32%
Heel belangrijk	63%	58%	60%
Geen mening/weet niet	2%	1%	2%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.4 Belang functie intermediairfunctie (n=130)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Zeer onbelangrijk	5%	9%	8%
Onbelangrijk	27%	17%	20%
Neutraal	27%	27%	27%
Belangrijk	20%	33%	29%
Heel belangrijk	22%	14%	16%
Geen mening/weet niet	0%	1%	1%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.5 Alternatieven voor stimuleren wetenschappelijk onderzoek (n=130)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Heel weinig	0%	5%	3%
Weinig	22%	23%	22%
Voldoende	42%	38%	39%
Veel	10%	14%	12%
Heel veel	5%	11%	9%
Geen mening/weet niet	22%	10%	14%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.6 Alternatieven voor stimuleren wetenschappelijk onderwijs (n=130)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Heel weinig	2%	6%	5%
Weinig	12%	26%	22%
Voldoende	44%	36%	39%
Veel	12%	10%	11%
Heel veel	5%	9%	8%
Geen mening/weet niet	24%	14%	17%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.7 Alternatieven voor kennisuitwisseling (n=130)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Heel weinig	5%	5%	5%
Weinig	56%	46%	49%
Voldoende	20%	27%	25%
Veel	5%	9%	8%
Heel veel	2%	6%	5%
Geen mening/weet niet	12%	8%	9%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.8 Alternatieven voor intermediairfunctie (n=130)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Heel weinig	2%	9%	7%
Weinig	32%	32%	32%
Voldoende	24%	26%	25%
Veel	15%	6%	9%
Heel veel	2%	10%	8%
Geen mening/weet niet	24%	18%	20%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.9 Beoordeling stimulering wetenschappelijk onderzoek (n=116)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Slecht	3%	5%	4%
Matig	11%	8%	9%
Neutraal	21%	27%	25%
Goed	21%	31%	28%
Heel goed	0%	3%	2%
Geen mening/weet niet	45%	27%	33%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.10 Beoordeling stimulering wetenschappelijk onderwijs (n=116)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Slecht	3%	5%	4%
Matig	5%	14%	11%
Neutraal	26%	22%	23%
Goed	21%	21%	21%
Heel goed	3%	4%	3%
Geen mening/weet niet	42%	35%	37%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.11 Beoordeling kennisuitwisseling (n=116)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatief-nemers	Totaal
Slecht	3%	4%	3%
Matig	16%	4%	8%
Neutraal	16%	17%	16%
Goed	45%	44%	44%
Heel goed	11%	18%	16%
Geen mening/weet niet	11%	14%	13%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.12 Beoordeling intermediairfunctie (n=116)

	Initiatiefnemers	Niet-initiatiefnemers	Totaal
Slecht	8%	5%	6%
Matig	8%	12%	10%
Neutraal	32%	18%	22%
Goed	8%	17%	14%
Heel goed	3%	8%	6%
Geen mening/weet niet	42%	41%	41%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel B10.13 Redenen om niet vaker deel te nemen volgens niet-initiatiefnemers (n=113)

	Niet-initiatiefnemers
Te druk, geen tijd	60.5
Onderwerpen zijn niet relevant voor eigen werkzaamheden	50
Te ver	18.4
De activiteiten sluiten niet aan op mijn behoefte	13.2
Niet op de hoogte van activiteiten	10.5
De organisatie waar ik werkzaam ben, beschikt zelf over een onderzoeksgroep/netwerk waar ik terecht kan	10.5
Onderwerpen zijn niet interessant	9.2
Alternatieve organisaties bieden activiteiten die beter aansluiten op kennisbehoeftes	7.9
De inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten is onvoldoende	3.9
Ik ben pas sinds kort op de hoogte van de activiteiten	2.6
Anders	9.2

Tabel B10.14 Redenen om niet vaker deel te nemen volgens initiatiefnemers (n=113)

	Initiatiefnemers
Te druk, geen tijd	67.6
Onderwerpen zijn niet relevant voor eigen werkzaamheden	56.8
De activiteiten sluiten niet aan op mijn behoefte	32.4
Onderwerpen zijn niet interessant	10.8
Ik ben pas sinds kort op de hoogte van de activiteiten	8.1
De organisatie waar ik werkzaam ben, beschikt zelf over een onderzoeksgroep/netwerk waar ik terecht kan	5.4
Alternatieve organisaties bieden activiteiten die beter aansluiten op kennisbehoeftes	5.4
Te ver	2.7
De inhoudelijke kwaliteit van de activiteiten is onvoldoende	2.7
Niet op de hoogte van activiteiten	2.7
Anders	2.7